

Būvniecības valsts kontroles birojs

INFORMATĪVAIS SEMINĀRS «PUBLISKO ĒKU EKSPLOATĀCIJAS KONTROLE»

11.12.2018.

Būvniecības valsts kontroles birojs

Semināra saturs

10:00 – 10:15	Ievads. BVKB funkcijas un kompetence
10:15 – 11:15	Ēkas vizuālās apskates un novērtējuma galvenie principi
11:15 – 12:15	Ēkas mehāniskā stiprība un stabilitāte
12:15 – 12:45	<i>Kafijas pauze</i>
12:45 – 13:45	Ēkas lietošanas drošība un vides pieejamība
13:45 – 14:45	Būvju ekspluatācijas uzraudzības ietvaros BVKB pieņemtais lēmums
14:45 – 15:00	Jautājumi un atbildes

Būvniecības valsts kontroles birojs

1. SADAĻA

BVKB KOMPETENCE UN FUNKCIJAS

Kontroles departamenta
Būvju ekspluatācijas uzraudzības nodaļas vadītāja
Kristīne Griga

Būvniecības valsts kontroles birojs

Vizītkarte

- Būvniecības valsts kontroles birojs (turpmāk – BVKB) ir **Ekonomijas ministrijas pakļautībā** esoša valsts pārvaldes iestāde
- BVKB sāka darboties 2014.gada 1.oktobrī **ar mērķi nodrošināt kvalitāti un drošību būvniecībā atbilstoši normatīvajam regulējumam un BVKB kompetencei**
- **Valsts būvdarbu kontrole** BVKB piekritīgām **būvēm**, nedublējot pašvaldību būvvalžu funkcijas
- BVKB piekritīgo **būvju ekspluatācijas uzraudzība**

Būvniecības valsts kontroles birojs

BVKB kompetence un funkcijas (1)

1. Būvdarbu valsts kontrole un pieņemšana ekspluatācijā (no 01.07.2015.):

- jaunu publisku ēku **būvniecība** un **pārbūve**, kurās paredzēts vienlaikus uzturēties vairāk nekā 100 cilvēkiem (turpmāk – **publiska ēka**)
- būves, kuru paredzētajai **būvniecībai** atbilstoši likuma “**Par ietekmes uz vidi novērtējumu**” 4.panta pirmās daļas 1.punktam piemērota IVN procedūra
- jaunas būves vai esošu būvju pārbūves, kuru **ieceres iesniedzējs ir pašvaldība**, ja **publisku būvdarbu līguma līgumcena ir 1,5 miljoni EUR vai lielāka (bez PVN)**

2. **Ekspluatācijas uzraudzība** publiskām ēkām (no 01.01.2015.) un Aizsardzības ministrijas, tās padotības iestādes vai Nacionālo bruņoto spēku būvēm (no 01.10.2017.)

BVKB kompetence un funkcijas (2)

Būvniecības valsts kontroles birojs

3. **Būvvaldes funkcija** attiecībā uz

- elektropārvades līniju būvniecības ieceri, kurai atbilstoši Teritorijas attīstības plānošanas likumā paredzētajam noteikts nacionālo interešu objekta statuss (no 10.07.2017)
- Aizsardzības ministrijas, tās padotības iestādes vai Nacionālo bruņoto spēku vajadzībām nepieciešamo būvju būvniecību Aizsardzības ministrijas valdījumā vai turējumā esošajā nekustamajā īpašumā (no 01.10.2017.)

4. Veic **būvspeciālistu kompetences novērtēšana un pastāvīgās prakses uzraudzību** būvekspertīzes specialitātē (no 01.01.2016.)

BVKB kompetence un funkcijas (3)

5. nodrošina **būvniecības informācijas sistēmā** iekļautās informācijas pieejamību, kā arī nodrošina būvniecības pārraudzībai un kontrolei nepieciešamās būvniecības informācijas sistēmas **darbību (no 01.01.2017.)**
6. **informē** kompetences pārbaudes iestādes par būvspeciālistu profesionālās darbības **pārkāpumiem**;
7. nodrošina metodisku **palīdzību** savas kompetences jautājumos;
8. **organizē** būvniecības procesā iesaistīto uzraudzības un kontroles iestāžu un nevalstisko organizāciju **sadarbību**, lai **veicinātu** būvspeciālistu profesionālās kompetences **paaugstināšanu**;
9. **izskata** iesniegumus un sūdzības **par būtiskiem** normatīvo aktu pārkāpumiem būvniecības procesā

Būvniecības valsts kontroles birojs

“Konsultē vispirms” principa piemērošana

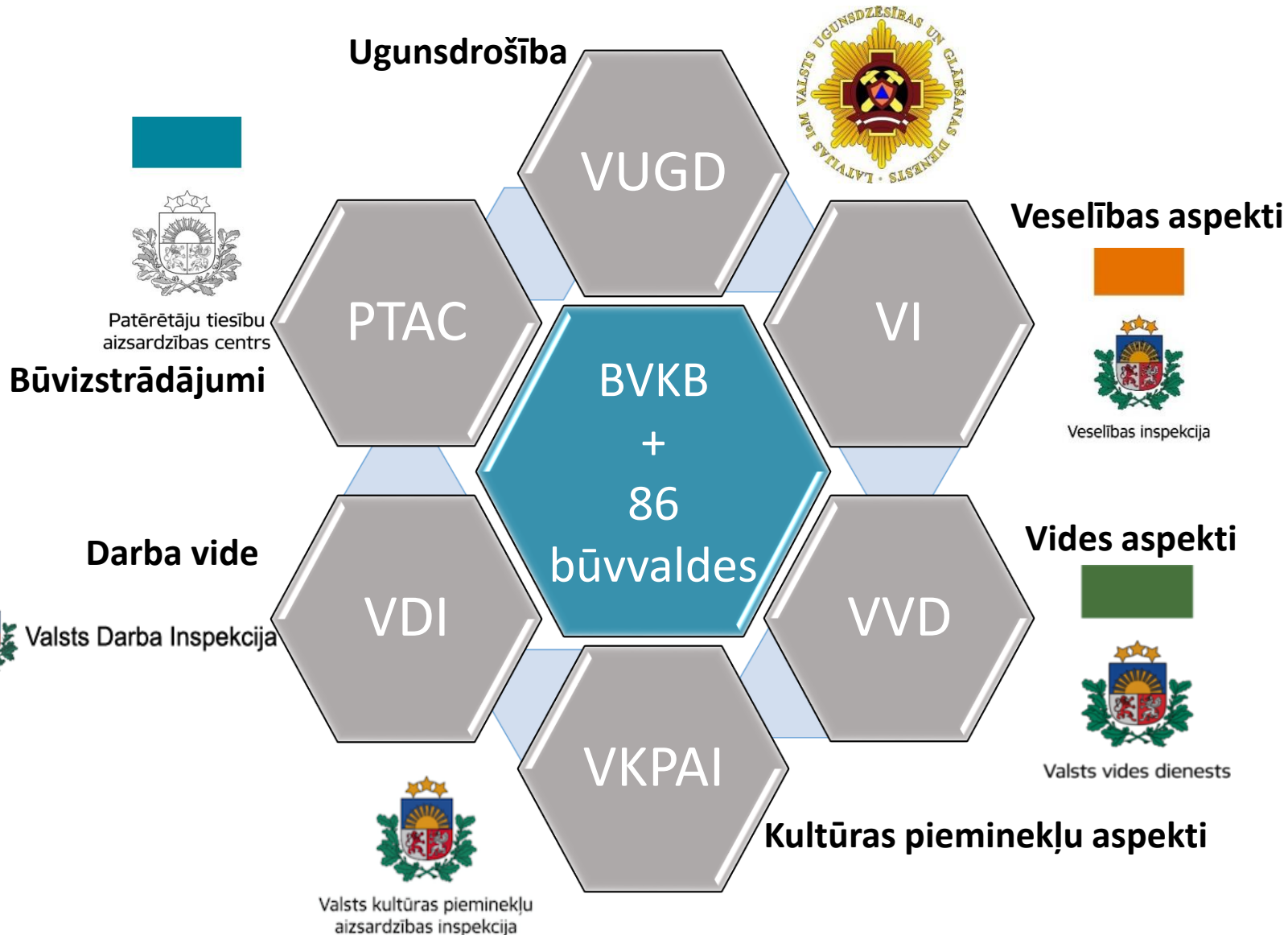

Principa "Konsultē vispirms" **mērķis** ir panākt savstarpējo sapratni starp būvniecības dalībniekiem un uzraugošām iestādēm, veicinot vienotu izpratni par normatīvo aktu piemērošanu.

Sadarbības partneri

Būvniecības valsts kontroles birojs

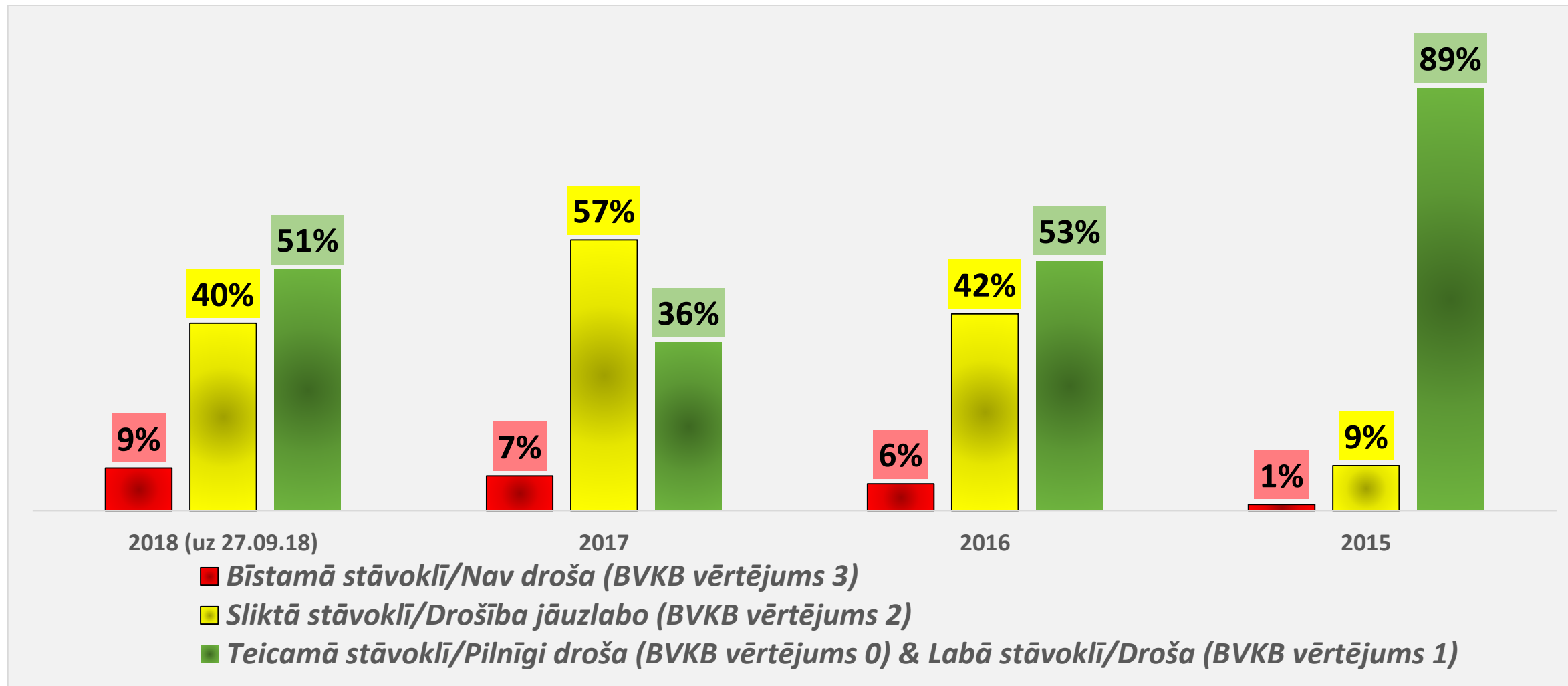

Būvniecības valsts kontroles birojs

Ekspluatācijas kontroles rezultāti

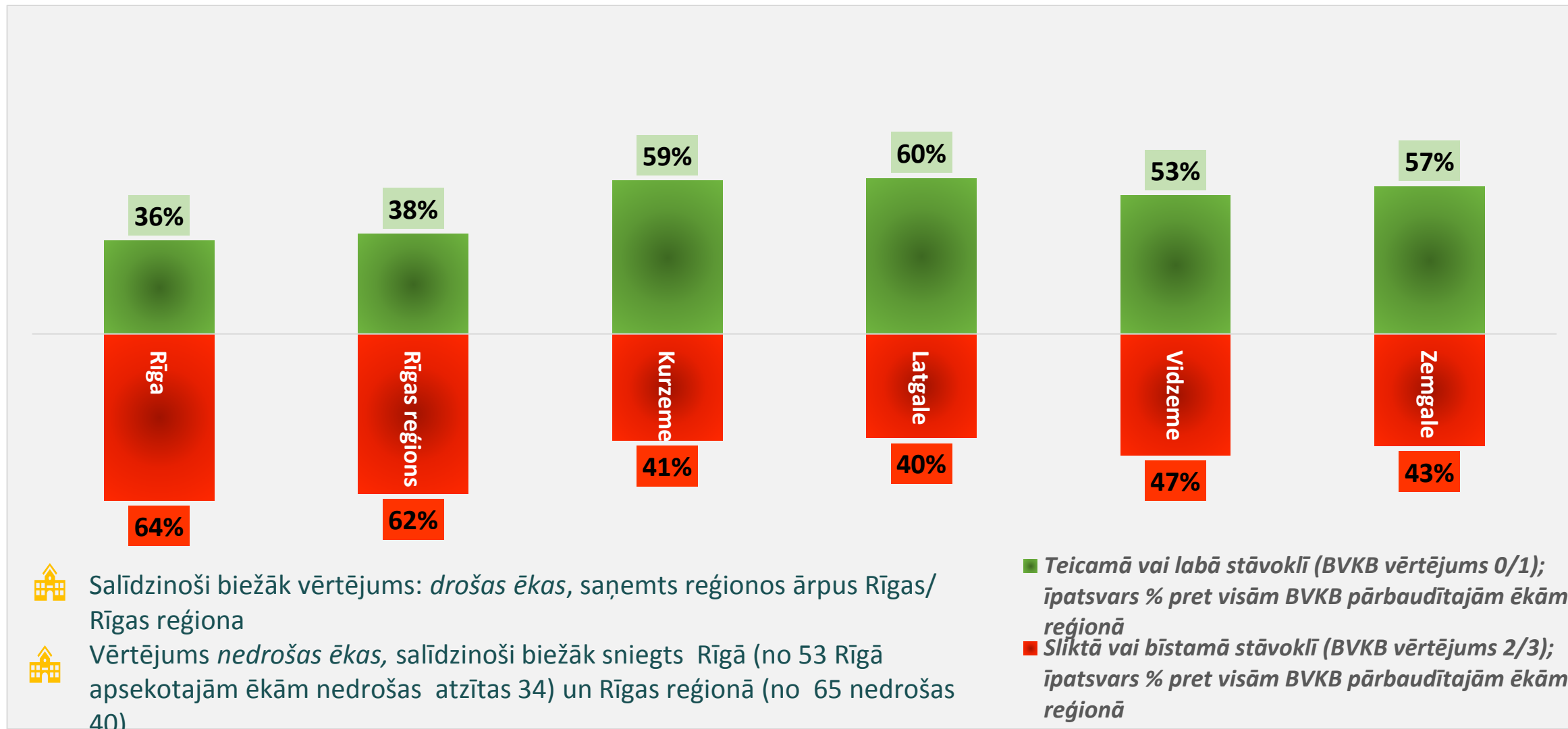
2015-2018, sadalījums pa vērtējumiem, pirmreizējas pārbaudes

Pārbaudīto publisko ēku stāvoklis reģionos

Būvniecības valsts kontroles birojs

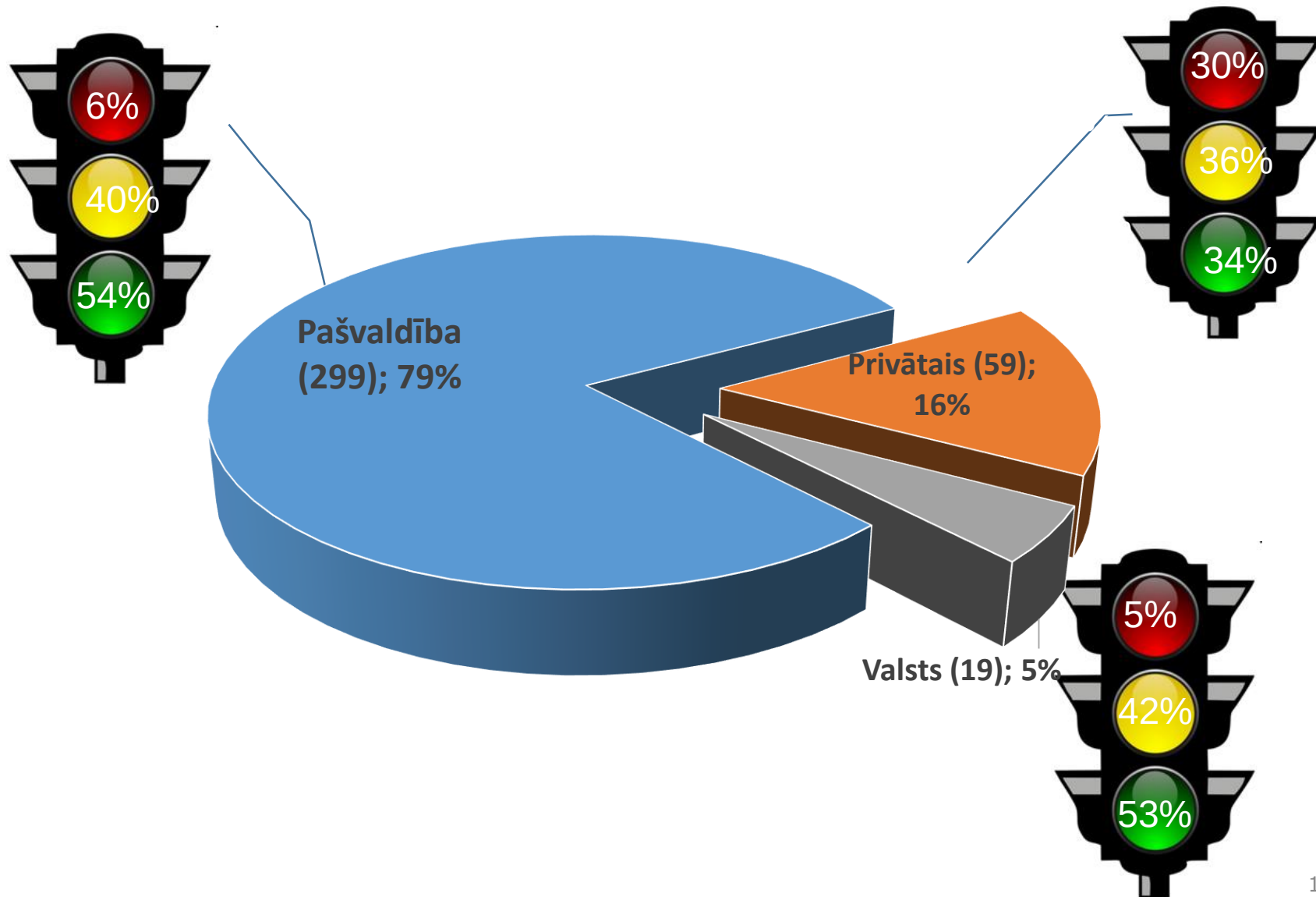
Publisko ēku stāvoklis

pēc īpašnieka veida: 2018. gadā veiktās pirmreizējās pārbaudes

Būvniecības valsts kontroles birojs

Vērtējumu rezultātos pēc ēkas īpašnieka veida (*valsts, pašvaldības, privātais*), 2018.gadā vērojama tendence, ka labākā stāvoklī ir valsts un pašvaldību publiskās ēkas: vairāk kā puse ēku ir drošas

Bīstamā stāvoklī ir 30% 2018.gadā pārbaudīto privāto publisko ēku (jeb 18 no 59 pārbaudītajām)

Atklātie pārkāpumi publisko ēku drošuma kontrolēs

Būvniecības valsts kontroles birojs

Ēkas ugunsdrošība

62%; 234

Patvaļīga
būvniecība

32%; 121

Mehāniskā stiprība
un stabilitāte

26%; 99

Lietošanas drošība
un vides...

15%; 57

Higiēna, veselība
un vides...

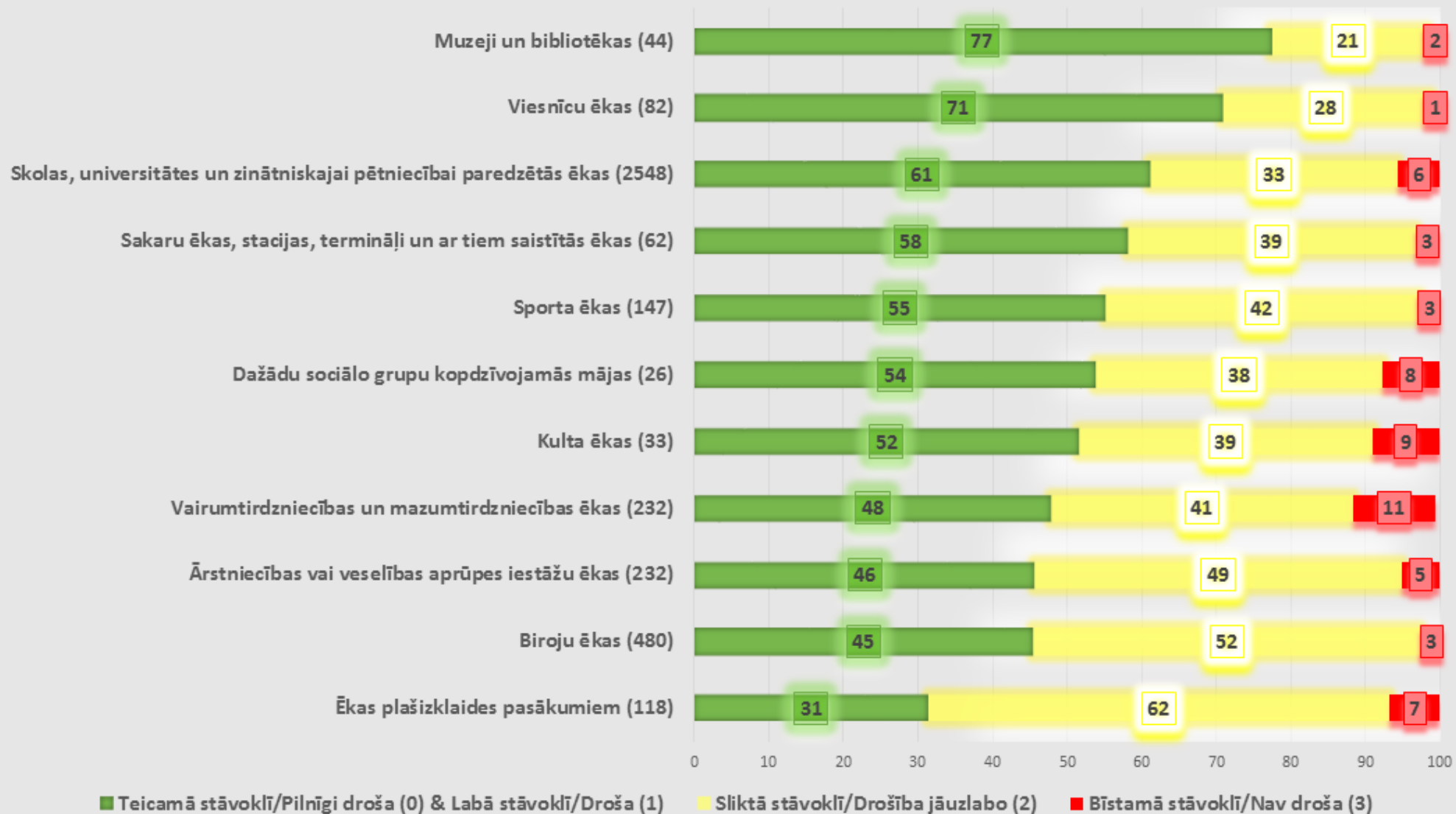
12%; 44

2018.gada pirmreizējās pārbaudes, % un skaits

Būvniecības valsts kontroles birojs

BVKB apsekoto publisko ēku stāvoklis, pamata grupējumi pēc to galvenā lietošanas veida, pirmreizējās pārbaudes, īpatsvari %

Ekspluatācijas kontroles interaktīvā karte

Būvniecības valsts kontroles birojs

BVKB mājaslapā
<http://bvkb.gov.lv/lv/eku-ekspluatācijas-uzraudzības-interaktīva-karte>

dod iespēju
pārskatāmā veidā gūt informāciju
par kontroles rezultātiem
BVKB kompetencē esošajās ēkās

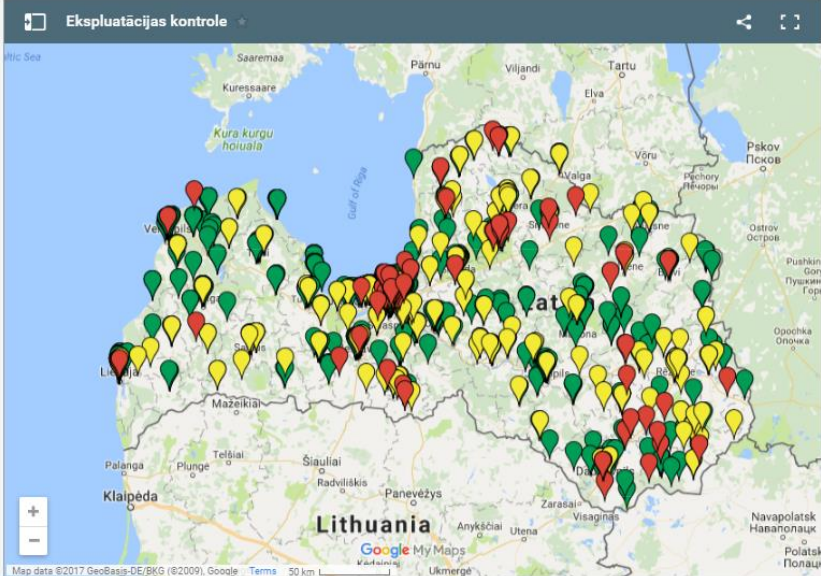

Būvniecības valsts kontroles birojs

Par Biroju | Būvvaldēm | Pasūtītājiem | Industriai | Pasākumi | Noderīgi | Kontakti

Ēku ekspluatācijas uzraudzības interaktīvā karte

Ekspluatācijas kontrole

Ēku ekspluatācijas kontrole

- Ēku ekspluatācijas kontrole
- Būvniecības informācijas sistēmas uzturēšana
- Būvspeciālistu sertifikācija
- Būvinspekciju organizēšana
- Metodiskais atbalsts
- Sabiedrības izglītošana

Aptauja

Kāda ir jāmūt publiskās ēkas kopējai platībai, lai to uzraudzītu Birojs?

☐ 500

☐ 1000

☐ 1500

☐ Cits

Balsot

Ēku ekspluatācijas kontrole

Ēkspluatācija pilnībā vai daļēji jāpārtrauc

Drošība jāuzlabo. Konstatēti trūkumi, kas ietekmē ēkas drošumu

Ēka teicamā vai labā stāvoklī

Būvniecības valsts kontroles birojs

2. SADAĻA

ĒKAS VIZUĀLĀS APSKATES UN NOVĒRTĒJUMA GALVENIE PRINCIPI

Kontroles departamenta
Būvju ekspluatācijas uzraudzības nodaļas vadītāja
Kristīne Griga

Būvniecības valsts kontroles birojs

Būvju ekspluatācijas uzraudzība

- 1) publisku ēku ekspluatācijas uzraudzība
- 2) Aizsardzības ministrijas un tās padotības iestādiestāžu vai nacionālo bruņoto spēku vajadzībām nepieciešamo būvju ekspluatācijas uzraudzība

Publiska BVKB piekritīga ēka

III grupas publiska ēka, kurā vairāk nekā 50 % ēkas kopējās platības ir publiskas telpas vai telpas publiskas funkcijas nodrošināšanai, un tajā paredzēts vienlaikus uzturēties vairāk nekā 100 cilvēkiem

Būvniecības likuma 6.¹panta otrā daļas 2.punkts

19.08.2014. Ministru kabineta noteikumi Nr.500 «Vispārīgie būvnoteikumi» 1.pielikums

30.06.2015. Ministru kabineta noteikumi 331 «Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 208-15 «Publiskas būves»

Būvniecības valsts kontroles birojs

Ekspluatācijas uzraudzības apjoms

- 1. Ekspluatācijas atbilstību normatīvajiem aktiem,**
- 2. Patvaļīgas būvniecības esamību,**
- 3. Būves drošumu.**

(Būvniecības likuma 21.panta piektā daļa)

Būvinspektora tiesības

Būvinspektoram, uzrādot darba apliecību un augstākas amatpersonas pilnvarojumu, ir tiesības apmeklēt fiziskajām un juridiskajām personām piederošās vai to lietošanā esošās būves un atsevišķas telpas, lai kontrolētu ekspluatācijas atbilstību normatīvajiem aktiem, tai skaitā patvaļīgas būvniecības esamību un būves drošumu

(Būvniecības likuma 21.panta piektā daļa)

Atbildība ēku ekspluatācijas ietvaros

Būvniecības likuma 21.panta ceturtā daļa	Civillikuma 1084.pants
Būves īpašnieks nodrošina būves un tās elementu uzturēšanu ekspluatācijas laikā, lai tā atbilstu būvei noteiktajām būtiskām prasībām	Katram būves īpašniekam, lai aizsargātu sabiedrisko drošību, jāuztur sava būve tādā stāvoklī, ka no tās nevar rasties kaitējums ne kaimiņam, ne garāmgājējam, ne arī tās lietotājam

Būvniecības valsts kontroles birojs

Mehāniskā stiprība

Lietošanas drošība

Patvaļīgā būvniecība

Vides pieejamība

Ekspluatācijas uzraudzības ietvars

Energosertifikāta

esība

ĒKAS ENERGOSERTIFIKĀTS

[Ēkas attēls]

REGISTRĀCIJAS NUMURS _____

1. ĒKAS VEIDS _____

2. ADRESE _____

3. ĒKAS DAĻA _____

4. ĒKAS VAI TĀS DAĻAS (TĒĻU GRUPAS) KADAŠTRA APZĪMĒJUMS _____

5. ĒKAS ENERGOSERTIFICĒŠANAS NOLŪKS _____

6. ĒKAS RAKSTUROJUMS

Pirmreizējais ekspluatācijā pieņemšanas gads _____

Pēdējais pārbaudes/atjaunošanas gads _____

Sīvu skaits _____ virsmes, [_____ pazemes, [_____ mansards, [_____ jumta stāvs

Kopējā platība _____ m² Aprēķina platība _____ m²

7. ĒKAS ENERGOEFECTIVITĀTES NOVĒRTĒJUMS

ĒKAS ENERGOEFECTIVITĀTES KLASĒ UN RĀDĪTĀJS

ATSAUCES VERTĪBAS

Gandrīz nulles enerģijas ēkas apskures rādītājs _____

Normatīviem atbilstoša ēka _____

Ēkas veidam atbilstošs ēkas vidējais patēriņš _____

ĒKAS ENERGOEFECTIVITĀTES RĀDĪTĀJS

Enerģijas patēriņa novērtējums: _____ kWh/m² gadā

- apkurei _____

- karstā ūdens sagatavošanai _____

- mehāniskajai ventilācijai _____

- apgaismojumam _____

- dzesēšanai _____

- papildu _____

Patēriņš kopā _____

No atjaunojamiem energoresursiem ēkā _____

saražotā vai iegūtā enerģija _____

Koģenerācijā saražotā enerģija _____

Primārās enerģijas novērtējums _____ kg CO₂/m² gadā

Oglekļa dioksīda emisijas novērtējums _____

Ēka atbilst gandrīz nulles enerģijas ēkas prasībām Jā [] Nē []

8. ĒKAS ENERGOSERTIFIKĀTA IZDEVĒJIS

Neatkarīgs eksperts _____ [Vārds un uzvārds]

Reģistrācijas numurs _____ [Neatkarīga eksperta reģistrācijas numurs neatkarīgu ekspertu reģistrā]

Datums _____ Paraksts _____

Making design accessible to everyone in society

7 PRINCIPLES OF UNIVERSAL DESIGN:

Atbilstība normatīviem aktiem

Būvniecības valsts kontroles birojs

- 1. Būvniecības likums**
- 2. Eiropas parlamenta un padomes regula (ES) Nr.305/2011**
- 3. Nekustamā īpašuma valsts kadastra likums**
- 4. Vispārīgie būvnoteikumi**
- 5. Ēku būvnoteikumi**
- 6. Ēku energoefektivitātes likums**
- 7. ...**

Patvaļīga būvniecība (1)

- **Būvdarbi, kas uzsākti vai tiek veikti bez būvatļaujas vai pirms tam, kad būvatļaujā, apliecinājuma kartē vai paskaidrojuma rakstā izdarīta atzīme par attiecīgo nosacījumu izpildi, gadījumos, kad attiecīgie lēmumi saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir nepieciešami,**
- **kā arī būvdarbi, kas neatbilst būvprojektam un normatīvo aktu prasībām,**

(Būvniecības likuma 18.panta otrā daļa)

Patvaļīga būvniecība (2)

- būves vai tās daļas ekspluatācija neatbilstoši projektētajam lietošanas veidam
- būvdarbi, kas uzsākti bez attiecīgas projekta dokumentācijas, ja tāda nepieciešama saskaņā ar normatīvajiem aktiem.

(Būvniecības likuma 18.panta otrā daļa)

Būves drošums

Būve ekspluatējama atbilstoši tās lietošanas veidam, turklāt tā, lai nodrošinātu tās atbilstību šādām būtiskām prasībām:

- 1) mehāniskā stiprība un stabilitāte;**
- 2) ugunsdrošība;
- 3) higiēna, nekaitīgums un vides aizsardzība;
- 4) lietošanas drošība un vides pieejamība;**
- 5) akustika (aizsardzība pret trokšņiem);
- 6) energoefektivitāte;**
- 7) ilgtspējīga dabas resursu izmantošana.

Kā būvinspektors veic pārbaudi?

Būvniecības valsts kontroles birojs

Būvinspektors, kontrolējot ekspluatācijā pieņemtas būves drošumu, **veic vispārīgu vizuālo apskati, kuras laikā fiksē un novērtē redzamos bojājumus un sagatavo atzinumu.**

Apskates rezultāti var būt par pamatu būves, tās daļas vai iebūvēto būvizstrādājumu detalizētai tehniskajai izpētei. Publiskas ēkas apskati veic un atzinumu sagatavo birojā nodarbināts būvinspektors.

(Būvniecības likuma 21. panta sestā daļa)

Pārbaudei nepieciešamā dokumentācija

Būvniecības valsts kontroles birojs

- Ēkas īpašnieka pilnvarojums pārstāvēt tā intereses;
- Ēkas kadastrālās uzmērīšanas lieta;
- Pēdējais ēkas tehniskās apsekošanas atzinums (ja tehniskā apsekošana ir veikta);
- Valsts uzraudzības institūciju pārbaudes akti un atzinumi (piem., no Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta, Veselības inspekcijas, u.c.);
- Bīstamo iekārtu pases un pārbaudes akti (ja ēkā ir bīstamās iekārtas);
- Būvniecības dokumentācija kopš ēkas pirmreizējās nodošanas ekspluatācijā.

Būvniecības valsts kontroles birojs

Pārbažu veidi

**Pirmreizējā
Kārtējā
Atkārtotā
Ārpuskārtas**

iepriekš pārbaudes nav veiktas
ar plānotu laika intervālu
kontrolējam lēmumu izpildi
pamatota ar sūdzību vai avāriju

Būvniecības valsts kontroles birojs

BVKB pārbaudes rezultātu novērtējums

Apzīmējums	Skaidrojums	
0	Nav konstatēti bojājumi	Apmierinošs stāvoklis
1	Konstatētie pārkāpumi nerada būtisku risku	
2	Konstatētie pārkāpumi rada būtisku risku	Neapmierinošs
3	Konstatētie pārkāpumi rada nepieļaujamu risku	Pirmsavārijas/ avārijas stāvoklis

Būvniecības valsts kontroles birojs

Kontroles metodes un novērtējums

Piemērojam BVKB vadlīnijas

Piemērojam BVKB vadlīnijas

Mehāniskā stiprība un stabilitāte

Vērtējums «0»; «1»; «2»; «3»

Lietošanas drošība un vides pieejamība

Vērtējums «0»; «1»; «2»; «3»

Patvaļīga būvniecība, ekspluatācija

Ir (2) / nav

Ēkas iepriekšējā tehniskā apsekošana

Ir / nav veikta

Energosertifikāta vai pagaidu
energosertifikāta izvietojamība

Ir / nav izvietots
apmeklētājiem redzamā vietā

Ēkas ekspluatācijas dokumenti

Būvdarbu dokumentācija

Būvniecības valsts kontroles birojs

Atzinums par būves pārbaudi

Atzinumā norāda:

- būves pārbaudes pamatojumu
- konstatētos pārkāpumus
- dod norādījumus pārkāpumu novēršanai
- norāda to izpildes termiņus

*28.09.2018. spēkā stājās
grozījumi, ar kuriem no
Vispārīgajiem būvnoteikumiem
ir svītrota atzinuma veidlapa*

Būvniecības valsts kontroles birojs

Jautājumi?

Plāno – kontrolē – iedziļinies – rīkojies!

Vairāk informācijas

www.bvkb.gov.lv

Būvniecības valsts kontroles birojs

3. SADAĻA

ĒKAS MEHĀNISKĀ STIPRĪBA UN STABILITĀTE

Kontroles departamenta
Būvju ekspluatācijas uzraudzības nodaļas inspektors
Ralfs Kārklīņš

Normatīvu pamatprasības

Būve projektējama, būvējama un **ekspluatējama** atbilstoši tās lietošanas veidam, turklāt tā, lai nodrošinātu tās **atbilstību mehāniskās stiprības un stabilitātes prasībām**

Normatīvu pamatprasības

Būvniecības valsts kontroles birojs

Būvēm kopumā un to atsevišķām daļām ir jāatbilst to paredzētajiem mērķiem, jo īpaši ņemot vērā visā būves ekspluatācijas ciklā iesaistīto personu veselības aizsardzību un drošību. Normālos ekspluatācijas apstākļos visā ekonomiski pamatotā ekspluatācijas laikā būvei jāatbilst šīm mehāniskā stiprības un stabilitātes pamatprasībām.

Normatīvu pamatprasības

Būvniecības valsts kontroles birojs

Būves jāprojektē un jābūvē tā, lai **slodze**, kas var iedarboties uz tām būvēšanas un **izmantošanas laikā, neizraisītu**:

- a) visas būves vai tās atsevišķu daļu **sabrukumu**;
- b) ievērojamas **deformācijas**, kas pārsniedz pieļaujamās robežas;
- c) citu būves daļu vai savienojumu vai uzstādīto iekārtu **bojājumus** nesošas konstrukcijas **deformācijas dēļ**;
- d) **bojājumu**, kas ir neproporcionāls cēlonim, kas to izraisījis.

Ko būvinspektors pārbauda?

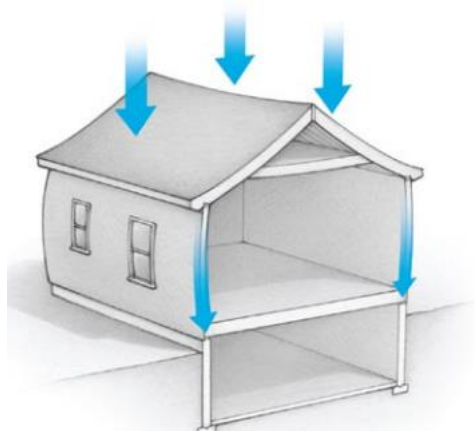
Būvniecības valsts kontroles birojs

Pārbaudot ēkas mehānisko stiprību un stabilitāti, tiek veikta ēkas un ēkas telpu vispārīga **vizuālā apsekošana**, apskatot **pamatus, nesošās konstrukcijas un jumta konstrukcijas**, fiksējot un novērtējot redzamos bojājumus un deformācijas.

Būvniecības valsts kontroles birojs

Apstākļu ietekme

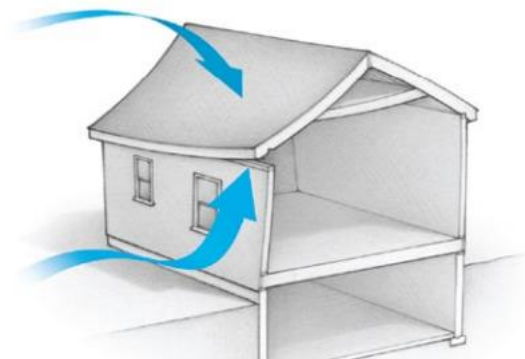
Pašsvars

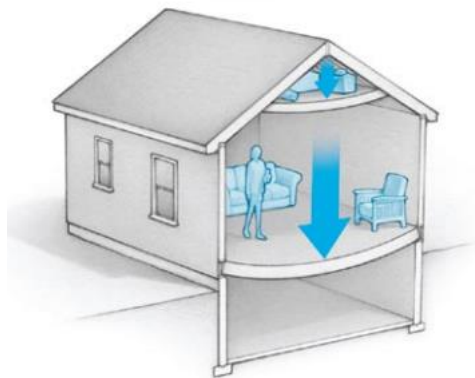
Sniegs

Lietus

Vējš

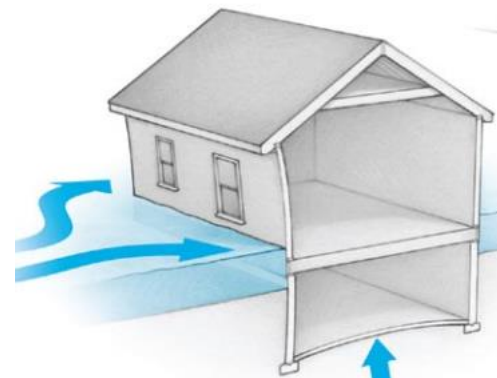
Iemītnieki ar iedzīvi

Zeme

Seismiska kustība

Ūdeņi

Pamatu konstrukcijas

Pārbaudot **pamatu konstrukcijas** tiek **vizuāli apsekotas** pieejamās pamatu daļas (virspamats, pagrabstāvs), fiksējot un novērtējot plaisas, mitruma infiltrāciju, redzamos bojājumus un deformācijas.

virspamata izliekumi,
atsevišķu posmu nosēdumi
grunts izspiedumi

Nesošās konstrukcijas

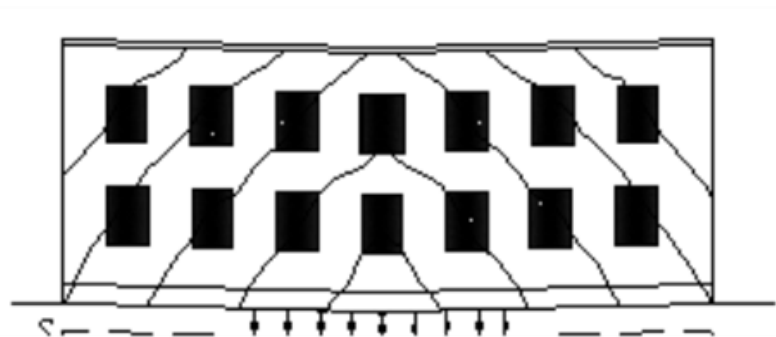
Pārbaudot **nesošās konstrukcijas** tiek **vizuāli apsekotas** nesošās sienas, karkasa elementi, pārsegumi, fiksējot un novērtējot plaisas, izliekumus, novirzes no vertikālītātes redzamos bojājumus un deformācijas.

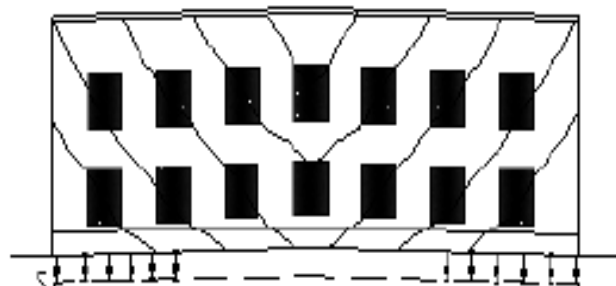
izliekumi
novirzes no vertikālītātes
plaisas
izlieces, vērpes
erozija
korozija

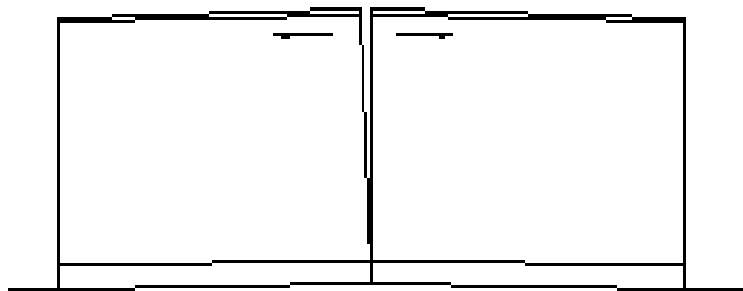
Bojājumu un deformāciju iemesli

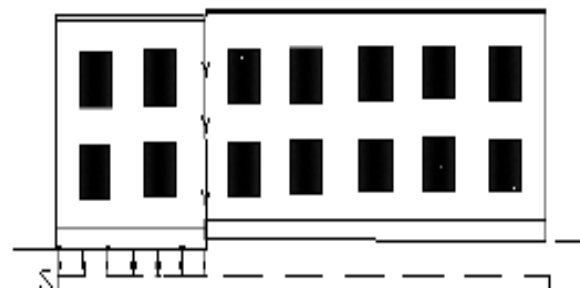
Ēkas vidus daļas sēšanās

Ēkas malu sēšanās

Ēkas pāršķelšanās

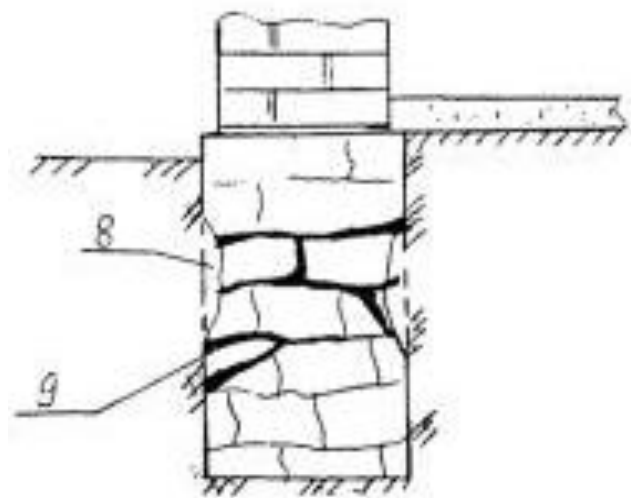

Ēkas korpusa sēšanās

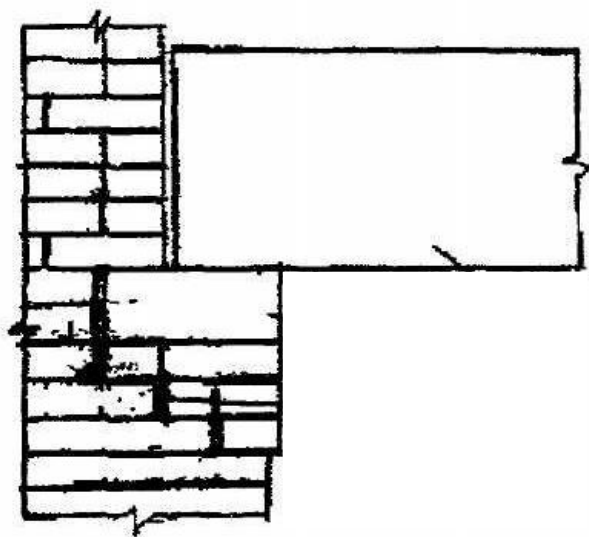
Būvniecības valsts kontroles birojs

Mūra konstrukciju bojājumi

Pamatu bojājumi mūra pamatiem

(8 – ķieģeļu erozija un nošķēlumi, 9 – mūra šuves erozija)

Mūra sabrukums zem sijas balsta

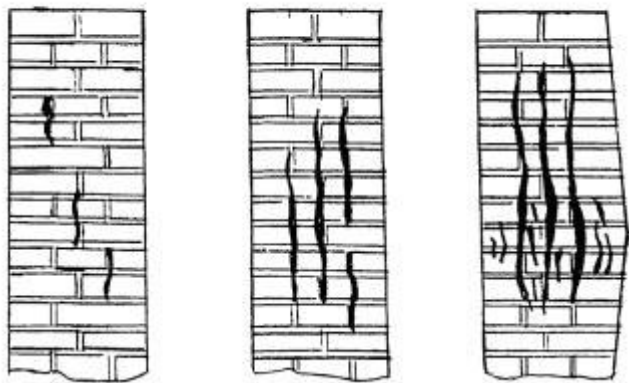

Mūra sienas plaisas

Būvniecības valsts kontroles birojs

Mūra konstrukciju bojājumi

Plaisu attīstībā mūrī

Mūra ķieģeļu erozija

Mūra šuvju javas erozija virs 4 cm

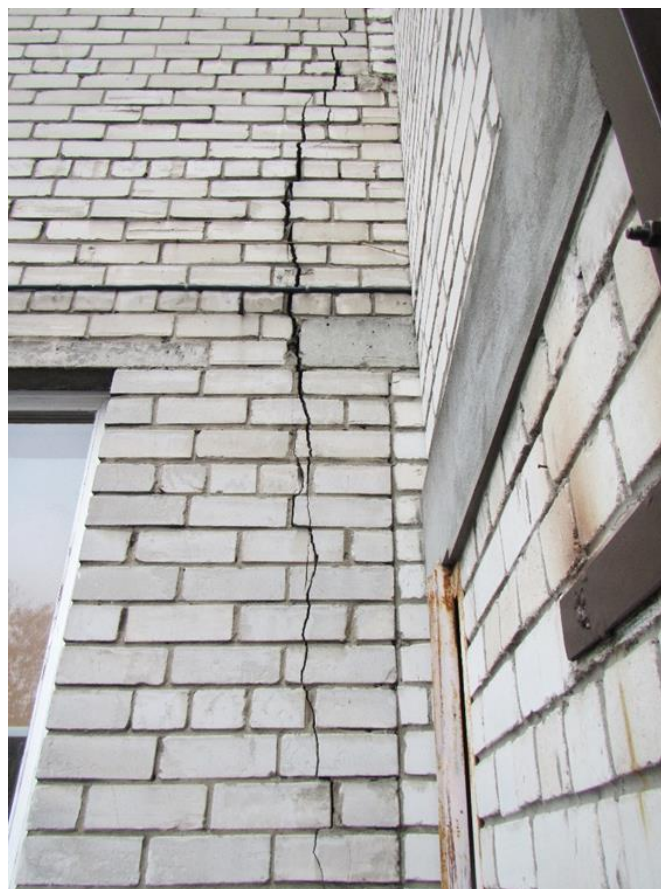

Būvniecības valsts kontroles birojs

Mūra konstrukciju bojājumi

Mūra sabrukums

Mūra plaisas vairāk kā trīs ķieģeļu rindās

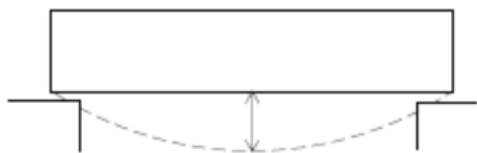
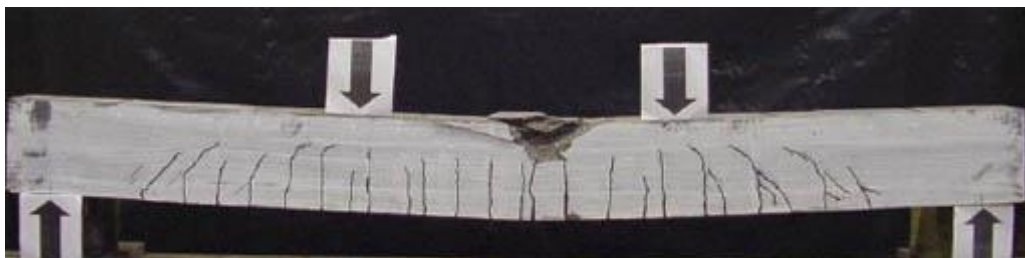

Mūra erozija ūdens notekas vietā

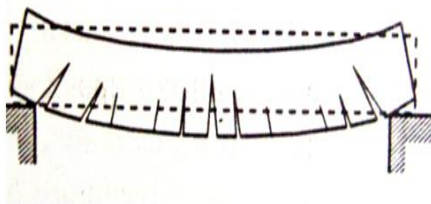

Būvniecības valsts kontroles birojs

Dzelzsbetona konstrukciju bojājumi (sijas)

Konstrukcijas izliece*

Plaisas dzelzsbetona sijās**

Plaisas dzelzsbetona sijā

*Ja pārsniedz 1/100 no laiduma, izliece ir konstatējama ar neapbruņotu aci. Pamats uzskatīt, ka konstrukcijas nestspēja ir nepietiekama.

**Sijas nestspēja var būt nepietiekama (LVS EN 1992-1-1 standarta prasības).

Būvniecības valsts kontroles birojs

Dzelzsbetona konstrukciju bojājumi (stiegrojums)

Stiegrojuma korozija un
aizsargkārtas lokāla atslāņošanās

Stiegrojuma korozija*

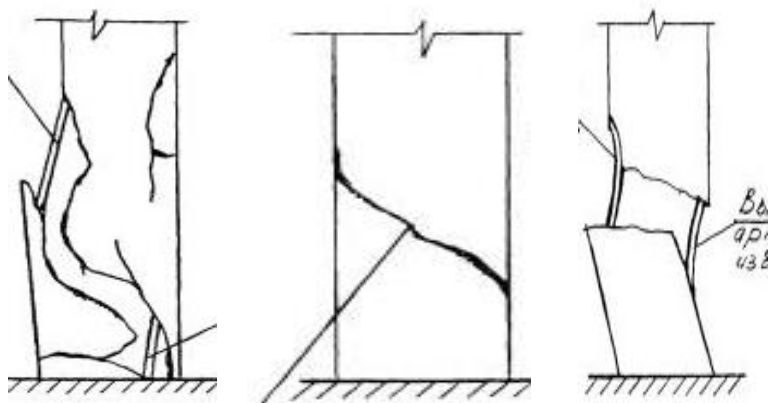
*Elementa stiegrojuma šķērs griezumam ir samazinājies. Aizsargkārtas atslāņojusies. Elementa nestspēja var būt nepietiekama (LVS EN 1992-1-1 standarta prasības).

**Sijas nestspēja var būt nepietiekama (LVS EN 1992-1-1 standarta prasības).

Būvniecības valsts kontroles birojs

Dzelzsbetona konstrukciju bojājumi (kolonnas)

Dzelzsbetona kolonnu bojājumi

Dzelzsbetona kolonnas
atšķēlumi pamatnē

Dzelzsbetona kolonnu bojājumi
(plaisa, armatūras korozija)

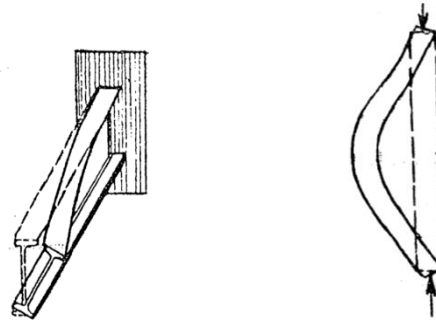

Būvniecības valsts kontroles birojs

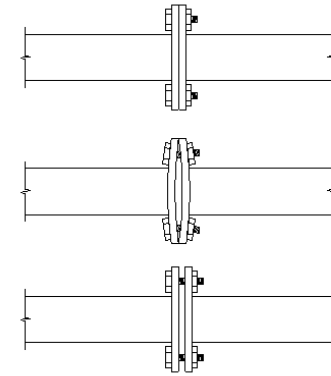
Tērauda konstrukciju bojājumi (sijas, atloki)

Tērauda sijas sienīgas izliekums

Liekts un spiests elements*

Atloku savienojumi**

*Noturības zudums. Elementa nestspēja pēc noturības kritērija var būt nepietiekama (LVS EN 1993-1-1 standarta prasības)

**Atloku plāksnes ir izliekušās, sprauga starp atlokiem. Savienojuma nestspēja var būt nepietiekama (LVS EN 1993-1-1 standarta prasības).

Būvniecības valsts kontroles birojs

Tērauda konstrukcijas bojājumi (korozija)

Tērauda sijas korozija

Pārseguma mūra velves
balstošās sijas korozija

Tērauda sijas korozija, atslāņojumi

Jumta konstrukcijas

Pārbaudot **jumta konstrukcijas** tiek **vizuāli apsekota** nesošā konstrukcija, jumta segums, lietusūdens novadsistēma, fiksējot un novērtējot plaisas, savienojumus, redzamos bojājumus un deformācijas.

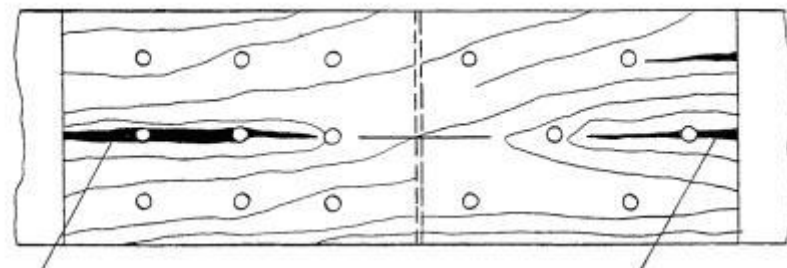
izliekumi
trupe
plaisas
mehāniski bojājumi
mezglu stāvoklis
nepareizi veidoti savienojumi

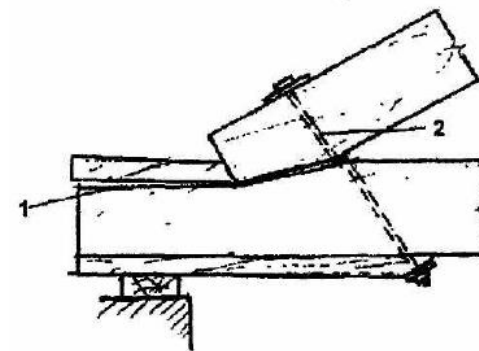
Koka konstrukciju bojājumi

Koksnes trupe*

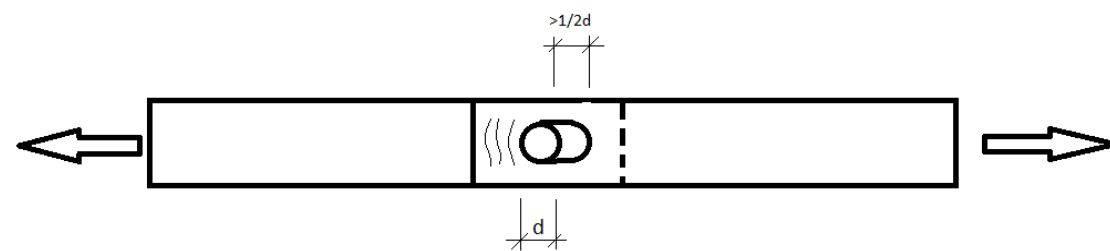
Plaisas stieptā savienojumā

Plāksnes skalde savienojumiem ar iecirtumiem

Nepareizi izbūvēti mezgli

Koksnes saspiedums šķiedru virzienā skrūvju vai tapu līnijā

*Koksnes trupe (>25%) no šķērsgriezuma laukuma. Elementa nestspēja var būt nepietiekama (LVS EN 1995-1-1 standarta prasības)

Būvniecības valsts kontroles birojs

Koka konstrukciju bojājumi

Koka sijas trupe

Drempeļa mūra sabrukums
balstījuma zonā

Mehāniski bojāts koptura posms

Būvniecības valsts kontroles birojs

Koka konstrukciju bojājumi

Satrupējušas jumta koka konstrukcijas - sijas

Būvniecības valsts kontroles birojs

Jautājumi?

Plāno – kontrolē – iedziļinies – rīkojies!

Vairāk informācijas

www.bvkb.gov.lv

Būvniecības valsts kontroles birojs

4. SADAĻA

Lietošanas drošība un vides pieejamība

Kontroles departamenta
Būvju ekspluatācijas uzraudzības nodaļas inspektors
Imants Kasparāns

Normatīvu pamatprasības

Būve projektējama, būvējama un **ekspluatējama** atbilstoši tās lietošanas veidam, turklāt **tā, lai** nodrošinātu tās **atbilstību lietošanas drošības un vides pieejamības prasībām**

Normatīvu pamatprasības

Būvniecības valsts kontroles birojs

Būvēm kopumā un to atsevišķām daļām ir jāatbilst to paredzētajiem mērķiem, jo īpaši ņemot vērā visā būves ekspluatācijas ciklā iesaistīto personu veselības aizsardzību un drošību. Normālos ekspluatācijas apstākļos visā ekonomiski pamatotā ekspluatācijas laikā būvei jāatbilst šīm lietošanas drošības un pieejamības pamatprasībām.

Normatīvu pamatprasības

Būvniecības valsts kontroles birojs

Būve jāprojektē un jābūvē tā, lai būves ekspluatācijas un remonta laikā tās lietotājiem **neizraisītu** nepieņemamus nelaimes gadījumu vai zaudējumu **riskus**:

- a) **slīdēšanu**,
- b) **krišanu**,
- c) **sadursmes**,
- d) **apdegumus**,
- e) **nāvējošu elektrošoku**,
- f) **eksplozijas radītus ievainojumus**,
- g) **zādzības** ielaužoties.

Jo īpaši būves jāprojektē un jābūvē, ņemot vērā **pieejamību un izmantošanas iespējas** personām ar invaliditāti.

Lietošanas drošība (1)

Būvniecības valsts kontroles birojs

- Iekštelpās lietošanas drošība pirmkārt jānovērtē **ēkas telpās**,
- kas tiek izmantotas publiskiem mērķiem:
 - darba telpas,
 - mācību telpas,
 - apmeklētājiem domātās publiskās telpas
- Telpās tiek novērtēti lietošanas drošības riski, kas saistīti ar neatbilstošu konstrukciju un elementu stāvokli:
 - margu vai citu norobežojošo konstrukciju trūkuma dēļ pie grīdas līmeņa starpībām, pastāv nelaimes gadījuma risks krītot;
 - izdrupuša grīdas seguma dēļ pastāv risks paklupt un nokrist;
 - nelaimes gadījuma risks – saduroties ar dažādiem neparedzētās vietās novietotiem vai piestiprinātiem priekšmetiem.

Lietošanas drošība (2)

Būvniecības valsts kontroles birojs

- Novērtējot lietošanas drošības riskus un iespējamās personu veselības un dzīvības apdraudējumus jāņem vērā dažādi faktori:
 - telpu noslodze;
 - apmeklētājus raksturojošās īpašības (bērni, veci cilvēki, personas ar ierobežotām pārvietošanās spējām un funkcionāliem traucējumiem);
 - telpu apgaismojums.
- Tāpat uzmanība tiek pievērta, vai telpas tiek izmantotas atbilstoši projektētajam lietošanas veidam, kā arī, vai tajās nav notikusi patvaļīga būvniecība, kas ietekmē lietošanas drošību.

Lietošanas drošība (3)

Būvniecības valsts kontroles birojs

- Lietošanas drošības riski tiek novērtēti arī **ēkas ārpusē**:
 - atdalījušos ēkas konstrukciju un apdares elementu iespējamā krišana;
 - nenorobežotu ēkas pagraba gaismas bedres dēļ, iespējamā iekrišana.
 - ārējo kāpņu un pandusu iztrūkstošās norobežojosās konstrukcijas (margas)

Būvniecības valsts kontroles birojs

Lietošanas drošība

Iztrūkst norobežojošas konstrukcijas (margas)

Būvniecības valsts kontroles birojs

Lietošanas drošība

Asi apdares konstrukciju un dekoratīvo elementu stūri, kas apdraud lietotāju drošību.

Būvniecības valsts kontroles birojs

Lietošanas drošība

Iztrūkst norobežojošās konstrukcijas (margas)

Būvniecības valsts kontroles birojs

Lietošanas drošība

Iztrūkst norobežojošās konstrukcijas (margas)

Būvniecības valsts kontroles birojs

Lietošanas drošība

Nenorobežotas ēkas pagraba gaismas bedres.

Būvniecības valsts kontroles birojs

Lietošanas drošība

Stikla norobežojošo konstrukcijas nav markētas.

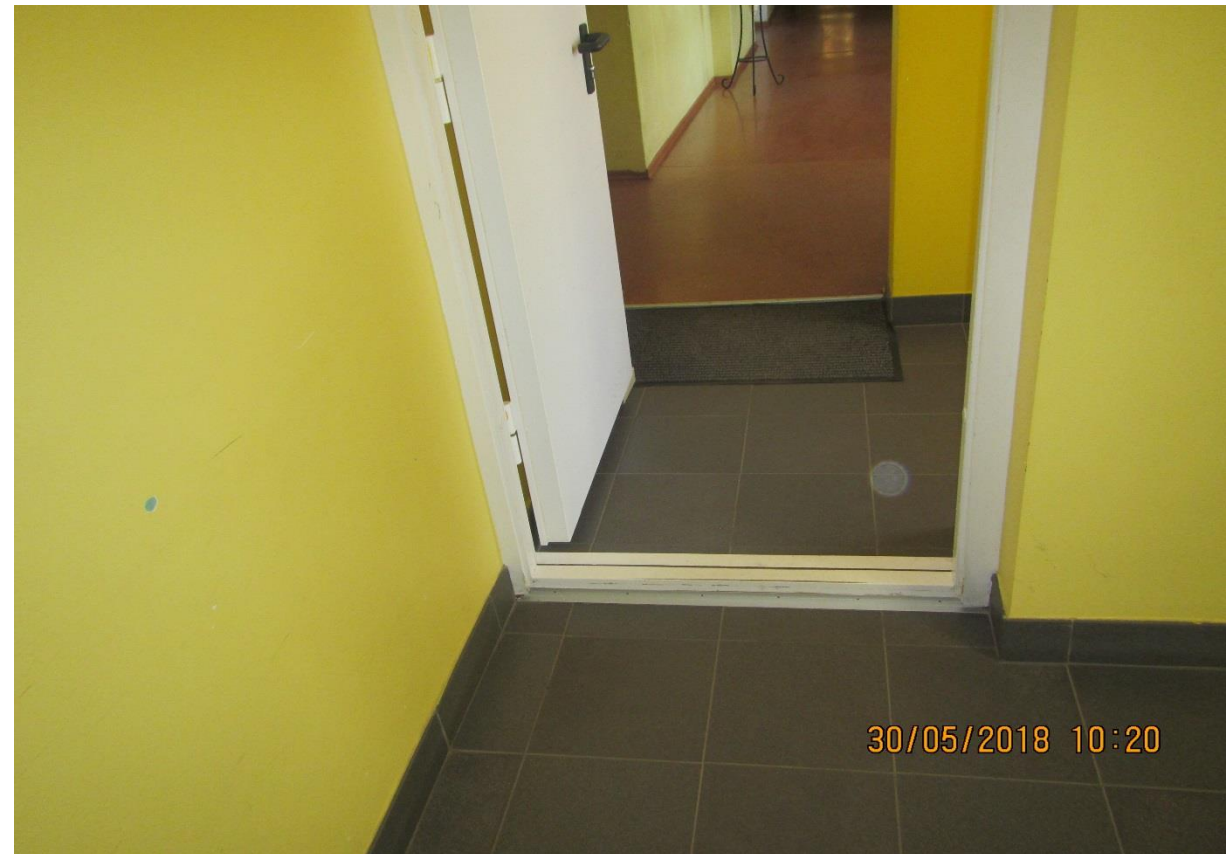
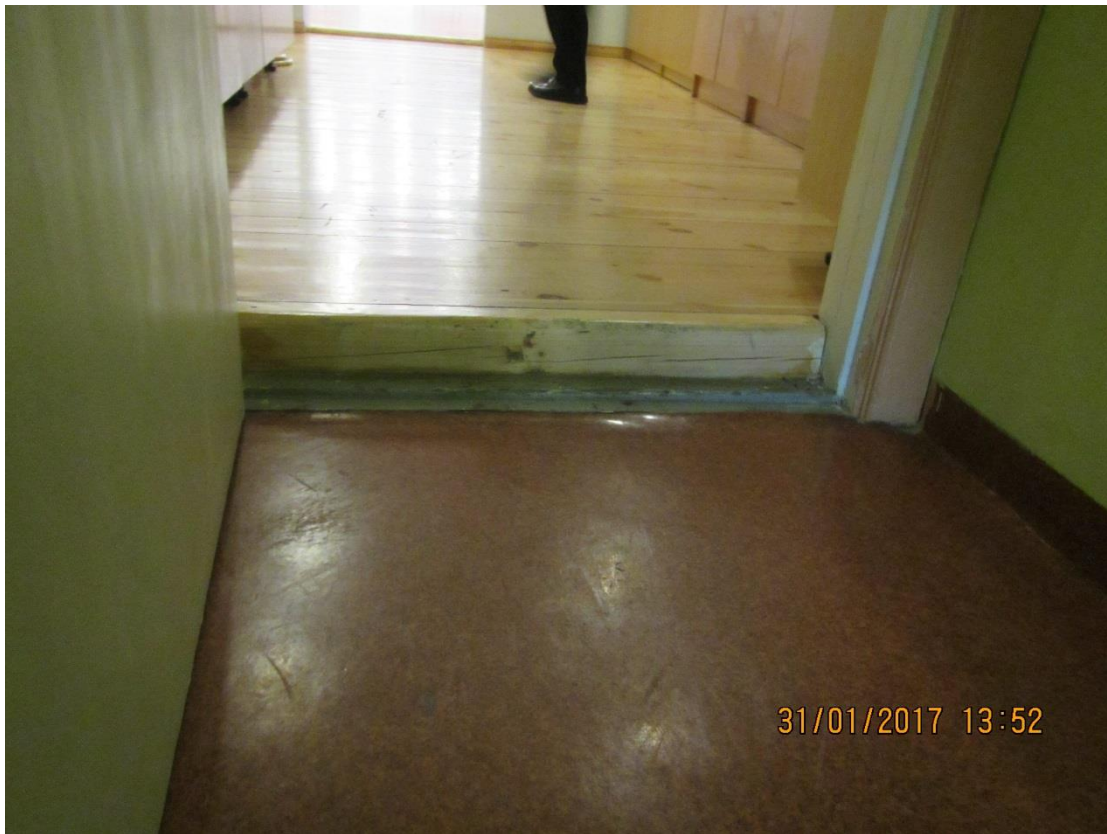

Būvniecības valsts kontroles birojs

Lietošanas drošība

Nedroši pārvaramie sliekšņi evakuācijas ceļā

Būvniecības valsts kontroles birojs

Vides pieejamība un lietošanas drošība

Neizbūvēti kāpņu laukumi un nemarkētas kāpnes, kas apdraud lietotāju drošību

Būvniecības valsts kontroles birojs

Vides pieejamība

Izbūvēts nelietderīgs panduss. Formāla ēkas īpašnieka pieeja problēmas risināšanā

Būvniecības valsts kontroles birojs

Vides pieejamība

Izbūvēts nelietderīgs panduss. Formāla ēkas īpašnieka pieeja problēmas risināšanā.

Būvniecības valsts kontroles birojs

Vides pieejamība

Kāpnes un automašīnu stāvvietas

Kāpņu marga aprīkota ar taktilā uzraksta burtiem un cipariem, kas atvieglo neredzīgu cilvēku pārvietošanos ēkā. Izbūvētas autostāvvietas cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, bet kuras izmantošana ir sarežģīta.

Būvniecības valsts kontroles birojs

Vides pieejamība un lietošanas drošība

Bērnu pārtināmie galdi

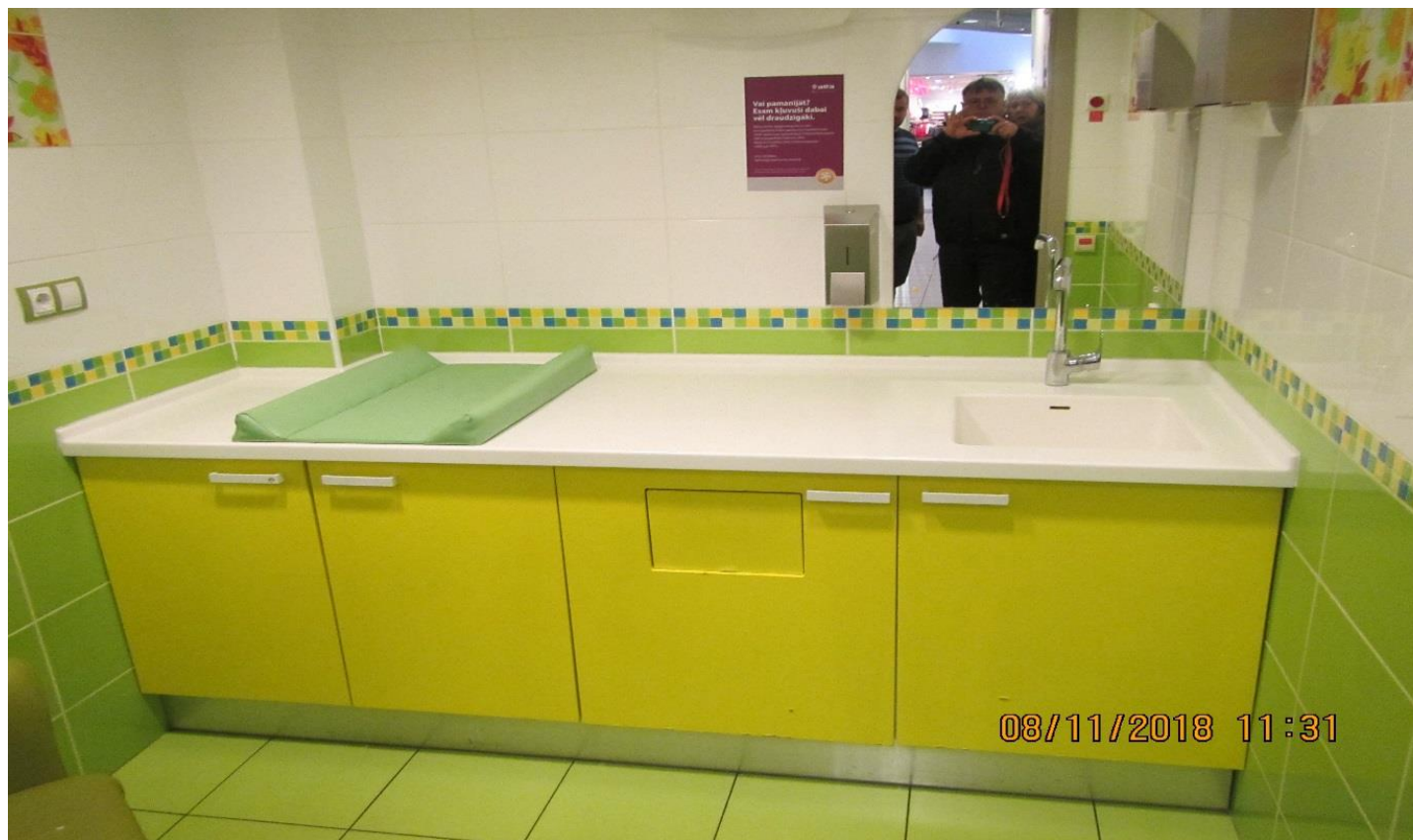
Bērnu pārtināmās virsmas ne vienmēr **nav** nodrošinātas tā kā nosaka nacionālā standarta statusā adaptētie Eiropas standarti (LVS NE 12221-1+A1:2013 un LVS NE 12221-2+A1:2013)

Būvniecības valsts kontroles birojs

Vides pieejamība un lietošanas drošība

Bērnu pārtināmajies galdi

Bērnu pārtināmās virsmas ne vienmēr **nav** nodrošinātas tā kā nosaka nacionālā standarta statusā adaptētie Eiropas standarti (LVS NE 12221-1+A1:2013 un LVS NE 12221-2+A1:2013)

Ēku ugunsdrošība

Atbildīgs ir ēkas īpašnieks!

Ugunsdrošības noteikumi MK noteikumi Nr.238 (01.09.2016.)
Noteikumi nosaka ugunsdrošības prasības, kas fiziskajām un juridiskajām personām jāievēro, lai novērstu un sekmīgi dzēstu ugunsgrēkus, kā arī mazinātu to sekas neatkarīgi no objekta īpašuma formas un atrašanās vietas.

Lietošanas drošība saistībā ar ēku ugunsdrošību (1)

Ugunsdrošības prasību novērtēšana tiek veikta ņemot vērā to ietekmi uz šādām prasībām:

- ēkas mehāniskās stiprība un stabilitāte
- ēkas lietošanas drošība
- vides pieejamība

Par ugunsdrošības prasību ievērošanu kopumā valstī atbild **Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests.**

Lietošanas drošība saistībā ar ēku ugunsdrošību (2)

Būvniecības valsts kontroles birojs

- **Ēkā esošo cilvēku spējai pamest ēku vai tikt izglābtiem citādi novērtēšanai pārbauda:**
 - evakuācijas ceļu un plānu atbilstību;
 - vai evakuācijas kāpnes un durvis ir atbilstoši aprīkotas.
- **Ierobežotas uguns un dūmu izcelšanās un izplatīšanās ēkā novērtēšanai pārbauda:**
 - ailu aizpildījumu ugunsdrošajās sienās un pārsegumos;
 - komunikāciju šķērsojumu izpildījumu ugunsdrošajās sienās un pārsegumos;
 - komunikāciju aizsardzību, šķērsojot ugunsdrošos nodalījumus;
 - dūmu izvadīšanas lūkas, dūmu izvadīšanas kanālus, dūmu aizkarus vai barjeras.

Lietošanas drošība saistībā ar ēku ugunsdrošību (3)

Ēkas **ugunsdrošība**, kontekstā ar ēkas **lietošanas drošību un vides pieejamību**, būvinspektors izvērtē:

- vai tiks nodrošināts, ka ēkā esošie cilvēki spēs pamest ēku vai tiks izglābti citādi

Ēkas **ugunsdrošība**, kontekstā ar ēkas **mehānisko stiprību un stabilitāti**, būvinspektors izvērtē:

- konstrukciju spēju saglabāt nestspēju ugunsgrēka izcelšanās gadījumā
- vai būs ierobežota uguns un dūmu izcelšanās un izplatīšanās ēkā

Lietošanas drošība saistībā ar ēku ugunsdrošību

Evakuācijas ceļi un izejas

- **Evakuācijas ceļa garums**—attālums no būves daļas vai ugunsdrošības nodalījuma vistālākās vietas pa visīsāko iespējamo evakuācijas ceļu līdz tuvākajai evakuācijas izejai;
- **Evakuācijas ceļš**—drošs un viegli atrodamas kustības ceļš, kas sākas jebkurā būves punktā un ved uz evakuācijas izeju;
- **Evakuācijas izeja**—izeja no būves vai ugunsdrošības nodalījuma daļām, pa kuru var nokļūt ārpus būves zemes virsmas līmenī;
- **Uguns aizsargāta kāpņu telpa** —ar ugunsdrošām konstrukcijām no citām telpām nodalīta kāpņu telpa bez ugunsslodzes, kurai ir tieša izeja uz āru zemes virsmas līmenī vai caur ugunsdrošības priekštelpu.

Lietošanas drošība saistībā ar ēku ugunsdrošību

Evakuācijas ceļi un izejas

Evakuācijas izejām jābūt viegli un **bez piepūles atveramām no iekšpuses**, tai skaitā personām ar īpašām vajadzībām.

Evakuācijas izejas nodrošina evakuējamo cilvēku drošu izklūšanu no būves un tās telpām tieši uz āru zemes virsmas līmenī vai:

- pa kāpņu telpu;
- pa atklātām kāpnēm;
- pa aizsargātu evakuācijas ceļu;
- pa aizsargātu evakuācijas ceļu un kāpņu telpu;
- pa aizsargātu evakuācijas ceļu un atklātām kāpnēm;
- caur citu ugunsdrošības nodalījumu.

Būvniecības valsts kontroles birojs

Lietošanas drošība saistībā ar ēku ugunsdrošību

Evakuācijas ceļu apzīmējumi

5. Evakuācijas ceļu zīmes

5.1. Virziens uz evakuācijas izeju	5.2. Virziens uz evakuācijas izeju	5.3. Virziens uz evakuācijas izeju	5.4. Virziens uz evakuācijas izeju
5.5. Virziens uz evakuācijas izeju	5.6. Virziens uz evakuācijas izeju	5.7. Virziens uz evakuācijas izeju	5.8. Evakuācijas izeja

Evakuācijas zīmes bieži lieto neatbilstoši situācijai vai arī nelieto vispār.

Lietošanas drošība saistībā ar ēku ugunsdrošību

Evakuācijas ceļu gabarīti

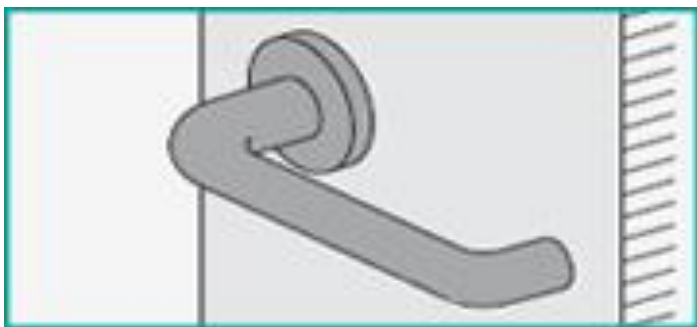
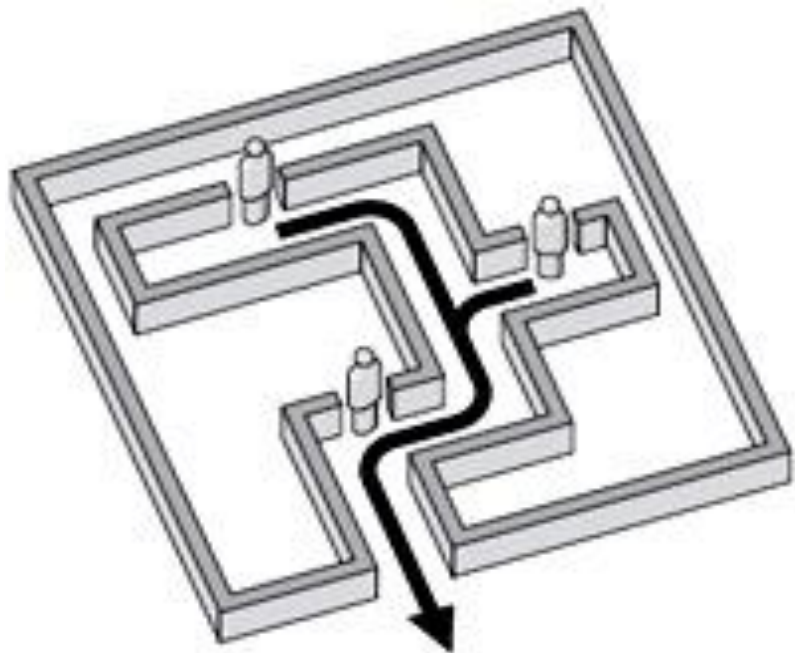
- Evakuācijas ceļa **minimālais platums ir vismaz 1,20 metru**, bet **ārstniecības un aprūpes iestādēs –vismaz 1,80 metru**. Evakuācijas ceļa platumu atļauts samazināt līdz vienam metram, ja tas paredzēts līdz 50 evakuējamiem.
- Ja evakuējamo skaits no telpas vai no vienā stāvā izvietotām telpām pārsniedz 250 lietotājus, evakuācijas ceļa summāro platumu katriem nākamajiem 100 lietotājiem palielina par 50 cm.
- Evakuācijas ceļa **brīvais augstums ir vismaz divi metri**, un šajā augstumā nav pieļaujami nekādi šķēršļi. Evakuācijas ceļa augstums pagrabstāvos, kuros paredzēts uzturēties ne vairāk par pieciem lietotājiem, ir vismaz 1,90 metri.
- Durvju brīvais platums ir vismaz 0,9 metri.

Būvniecības valsts kontroles birojs

Lietošanas drošība saistībā ar ēku ugunsdrošību

Evakuācijas izeja pēc DIN EN 179

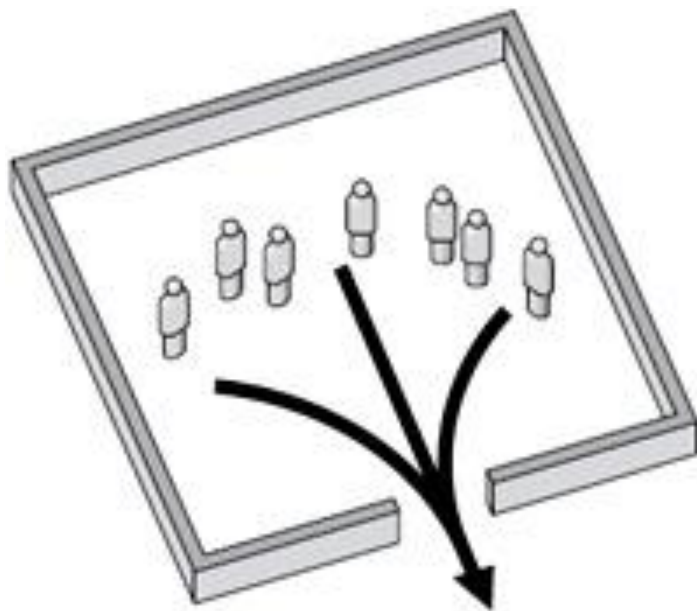

- Pielietošanas situācija - evakuācija nepieciešama relatīvi **nelielai cilvēku grupai**, kas ir iepazīstināta ar evakuācijas ceļu, apmācīta, kā rīkoties ārkārtas situācijā, un nepakļausies panikai avārijas gadījumā.
Piemērs - biroji, uzņēmumi utt.
- Durvju aprīkojumu, kas paredzēts evakuācijas durvīm, nedrīkst izmantot trauksmes jeb panikas durvīs.
- Evakuācijas durvju prasības definētas Eiropas būvniecības normā DIN EN 179

Lietošanas drošība saistībā ar ēku ugunsdrošību

Panikas (trauksmes) izejas pēc EN 1125

- Pielietošanas situācija - evakuācija nepieciešama **lielam, neorganizētam cilvēku pūlim** un/vai cilvēku grupai, kas nav apmācīti, kā konkrētajā telpā rīkoties ārkārtas situācijā, un biedējošu vai apdraudošu apstākļu (piem. tumsas, dūmu) ietekmē droši vien pakļausies vispārējai panikai.
Piemērs – skolas, lielveikali, kinoteātri, izstāžu telpas utt.
- Durvju aprīkojumu, kas paredzēts trauksmes durvīm, nevajadzētu izmantot evakuācijas durvīs
- Trauksmes jeb panikas durvju prasības definētas Eiropas būvniecības normā DIN EN 1125.

Lietošanas drošība saistībā ar ēku ugunsdrošību

Konstatētās evakuācijas izeju neatbilstības

Evakuācijas durvis aprīkotas ar grūti atveramiem slēdžiem un aizslēgtas.

Būvniecības valsts kontroles birojs

Lietošanas drošība saistībā ar ēku ugunsdrošību

Konstatētās evakuācijas izeju neatbilstības

Evakuācijas durvis aizbūvēts un
evakuācijas durvis veras pretējā virzienā

Būvniecības valsts kontroles birojs

Lietošanas drošība saistībā ar ēku ugunsdrošību

Konstatētās evakuācijas izeju neatbilstības

Evakuācijas durvīm neatbilstoša furnitūra (nav evakuācijas rokturis), evakuācijas izejas apzīmējums un evakuācijas durvju sliekšnis 17 cm augstumā. Nedrošs un bīstams evakuācijas ceļš.

Lietošanas drošība saistībā ar ēku ugunsdrošību

Būvniecības valsts kontroles birojs

Jumta laukumam nav nožogojuma. Evakuācijas izeju nosedz dažādi priekšmeti. Nedrošs un bīstams evakuācijas ceļš.

Būvniecības valsts kontroles birojs

Lietošanas drošība saistībā ar ēku ugunsdrošību

Ailu aizpildījums ugunsdrošajās sienās

Lai nepieļautu dūmu un citu degšanas produktu izplatīšanos ugunsgrēka gadījumā, durvis, kas atdala kāpņu telpu no citas nozīmes telpas, aprīko ar paš aizveres mehānismiem un noblīvētām piedurlīstēm.

90

MK noteikumi Nr.238 Ugunsdrošības noteikumi 19.punkts.

Būvniecības valsts kontroles birojs

Lietošanas drošība saistībā ar ēku ugunsdrošību

Ailu aizpildījums ugunsdrošajās sienās

Lai nepieļautu dūmu un citu degšanas produktu izplatīšanos ugunsgrēka gadījumā, durvis, kas atdala kāpņu telpu no citas nozīmes telpas, aprīko ar paš aizveres mehānismiem un noblīvētām piedurlīstēm.

MK noteikumi Nr.238 Ugunsdrošības noteikumi 19.punkts.

Lietošanas drošība saistībā ar ēku ugunsdrošību

Konstrukciju spēju saglabāt nestspēju ugunsgrēka izcelšanās gadījumā novērtēšanai, atkarībā no konstrukcijas veida pārbauda:

- konstrukciju ugunsdrošo izolāciju (pārklājums, apmetums, plākšņu apšuvums);
- konstrukcijas stiegrojuma aizsargkārtu;
- plaisas konstrukcijās;
- komunikāciju piestiprināšanas veidu;
- konstrukciju salaidumus;
- deformācijas šuvju aizpildījumu.

Būvniecības valsts kontroles birojs

Lietošanas drošība saistībā ar ēku ugunsdrošību

Neatbilstoša metāla konstrukciju izolācija

Ugunsdrošais pārklājums saplaisājis vai lobās nost, tas nav atbilstošs konstrukcijas funkcijām, jo neturas uz pamatnes.

Būvniecības valsts kontroles birojs

Lietošanas drošība saistībā ar ēku ugunsdrošību

Komunikāciju šķērsojumi ugunsdrošajās sienās un pārsegumos

Tādam būtu jābūt šķērsojumu vietu aizpildījumam.

Būvniecības valsts kontroles birojs

Lietošanas drošība saistībā ar ēku ugunsdrošību

Komunikāciju šķērsojumi ugunsdrošajās sienās un pārsegumos

Komunikāciju šķērsojumu blīvējumi ir bojāti.

Komunikāciju šķērsojumi aizdarīti ar viegli uzliesmojošiem materiāliem.

Komunikāciju šķērsojumi blīvējumi nav atbilstoši aizdarīti un noblīvēti.

Ēku ugunsdrošība

Komunikāciju šķērsojumi ugunsdrošajās sienās un pārsegumos

Komunikāciju šķērsojumu blīvējumi nav.

Komunikāciju šķērsojumi aizdarīti ar
viegli uzliesmojošiem materiāliem.

Būvniecības valsts kontroles birojs

Paldies visiem par uzmanību!

Vairāk informācijas
www.bvkb.gov.lv

Būvniecības valsts kontroles birojs

TEHNISKĀ APSEKOŠANA, PATVAĻĪGA BŪVNIECĪBA

Kontroles departamenta
Būvju ekspluatācijas uzraudzības nodaļas inspektors
Ralfs Kārklīšs

Tehniskā apsekošana, izpēte

Apsekošanas mērķis:

noteikt būves atbilstību Būvniecības likuma 9.pantā minētajām būves būtiskajām prasībām.

Apsekošanas pamats ir būves apskate, kuras laikā fiksē un novērtē redzamos būves bojājumus.

Apskates rezultāti var būt pamats detalizētai būves, tās daļas vai iebūvēto būvizstrādājumu tehniskajai izpētei.

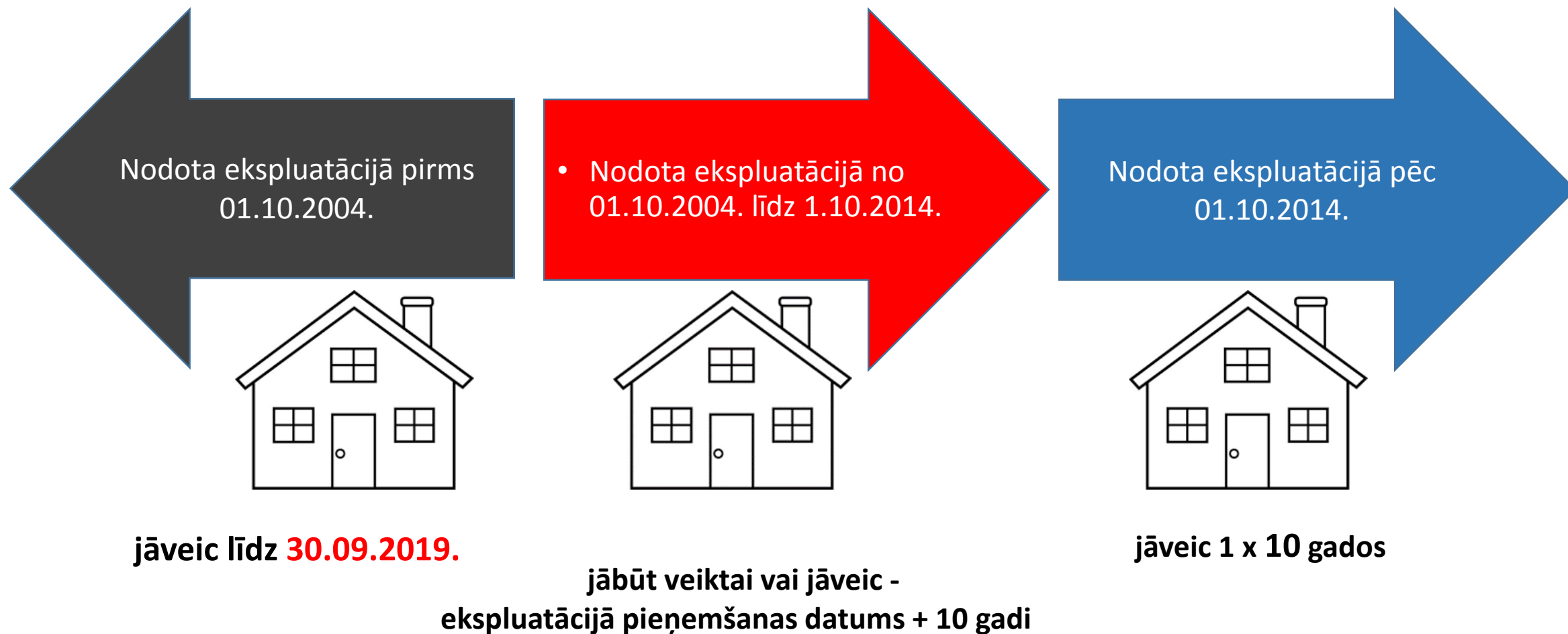
[Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 405-15 "Būvju tehniskā apsekošana" 2. , 7. un 8. punkts]

[Būvniecības likums 21. panta 6.punkts]

Būvniecības valsts kontroles birojs

Kad jāveic ēku tehniskā apsekošana?

[Ministru kabineta noteikumi Nr. 529 «Ēku būvnoteikumi» 191. punkts un 226. punkts]

Kas ir kompetents veikt ēku tehnisko apsekošanu?

Arhitekta prakses sertifikāts, kā arī projektēšanas, būvdarbu vadīšanas un būvuzraudzības specialitātē piešķirtais sertifikāts tajā norādītās darbības sfēras ietvaros **dod tiesības būvspeciālistam veikt arī visas būves tehnisko apsekošanu** atbilstoši tehniskās apsekošanas uzdevumam, ja atsevišķu būves daļu tehniskajai apsekošanai netiek piesaistīti būvspeciālisti, kuriem piešķirti sertifikāti noteikumu 2.¹pielikumā norādītajās darbības sfērās.

(Ministru kabineta noteikumi Nr. 610

Būvspeciālistu kompetences novērtēšanas un patstāvīgās prakses uzraudzības noteikumi

1. pielikums)

Patvaļīga būvniecība

Būvinspektoram, uzrādot darba apliecību un augstākas amatpersonas pilnvarojumu, **ir tiesības apmeklēt** fiziskajām un juridiskajām personām piederošās vai to lietošanā esošās **būves un atsevišķas telpas, lai kontrolētu** ekspluatācijas atbilstību normatīvajiem aktiem, tai skaitā **patvaļīgas būvniecības esamību** un būves drošumu.

[Būvniecības likuma 21.panta piektā daļa]

Patvaļīga būvniecība un būvdarbi

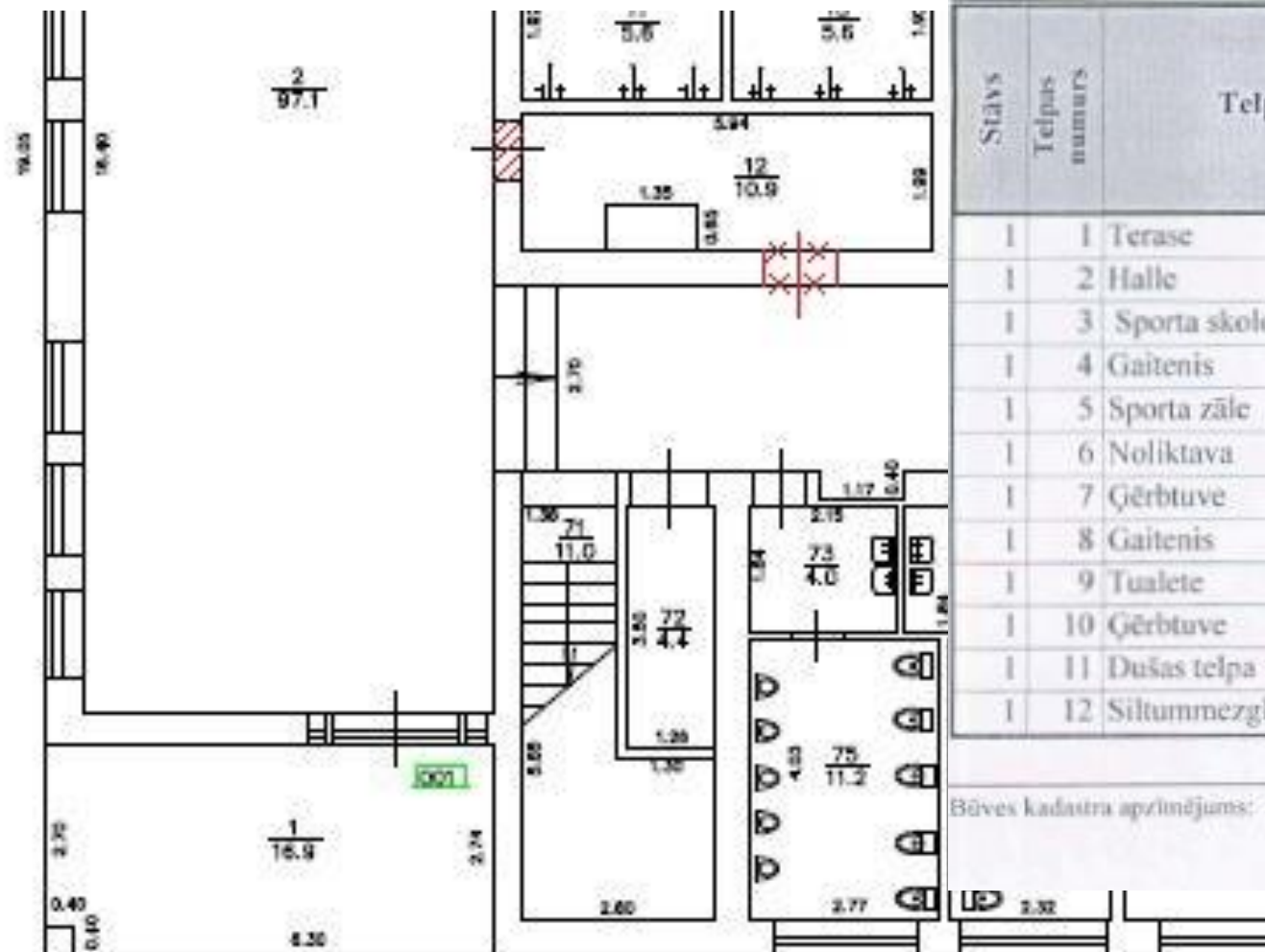
Būvdarbi, kas uzsākti vai tiek veikti
**bez būvatļaujas vai pirms tam, kad būvatļaujā,
apliecinājuma kartē vai paskaidrojuma rakstā
izdarīta atzīme par attiecīgo nosacījumu izpildi,
gadījumos, kad attiecīgie lēmumi saskaņā ar
normatīvajiem aktiem ir nepieciešami,
kā arī būvdarbi,
kas neatbilst būvprojektam un normatīvo aktu
prasībām, ir kvalificējami kā patvaļīga būvniecība.**

[Būvniecības likuma 18.panta otrā daļa]

Patvaļīga būvniecība un būvdarbi

Būvniecības valsts kontroles birojs

Stāvs	Telpas numurs	Telpas nosaukums	Telpas platība		Telpas augstums	Patvaļīgās būvniecības pazīme
			Nedzīvojamā iekštelpa	Nedzīvojamā ārtelpa		
1	1	Terase		16.9	0.00	
1	2	Halle	97.1		2.60	
1	3	Sporta skolotāju istaba	8.0		2.60	
1	4	Gāitēnis	3.5		2.60	
1	5	Sporta zāle	148.4		6.15	
1	6	Noliktava	18.1		2.80	
1	7	Ģērbtuve	18.5		2.80	
1	8	Gāitēnis	12.5		2.60	
1	9	Tualete	1.5		2.60	
1	10	Ģērbtuve	14.2		2.60	
1	11	Dušas telpa	5.6		2.60	
1	12	Siltummezgls	10.9		2.80	

Būvniecības kadastra apzīmējums: 74050020433001

Izdrukas datums: 19.05.2008

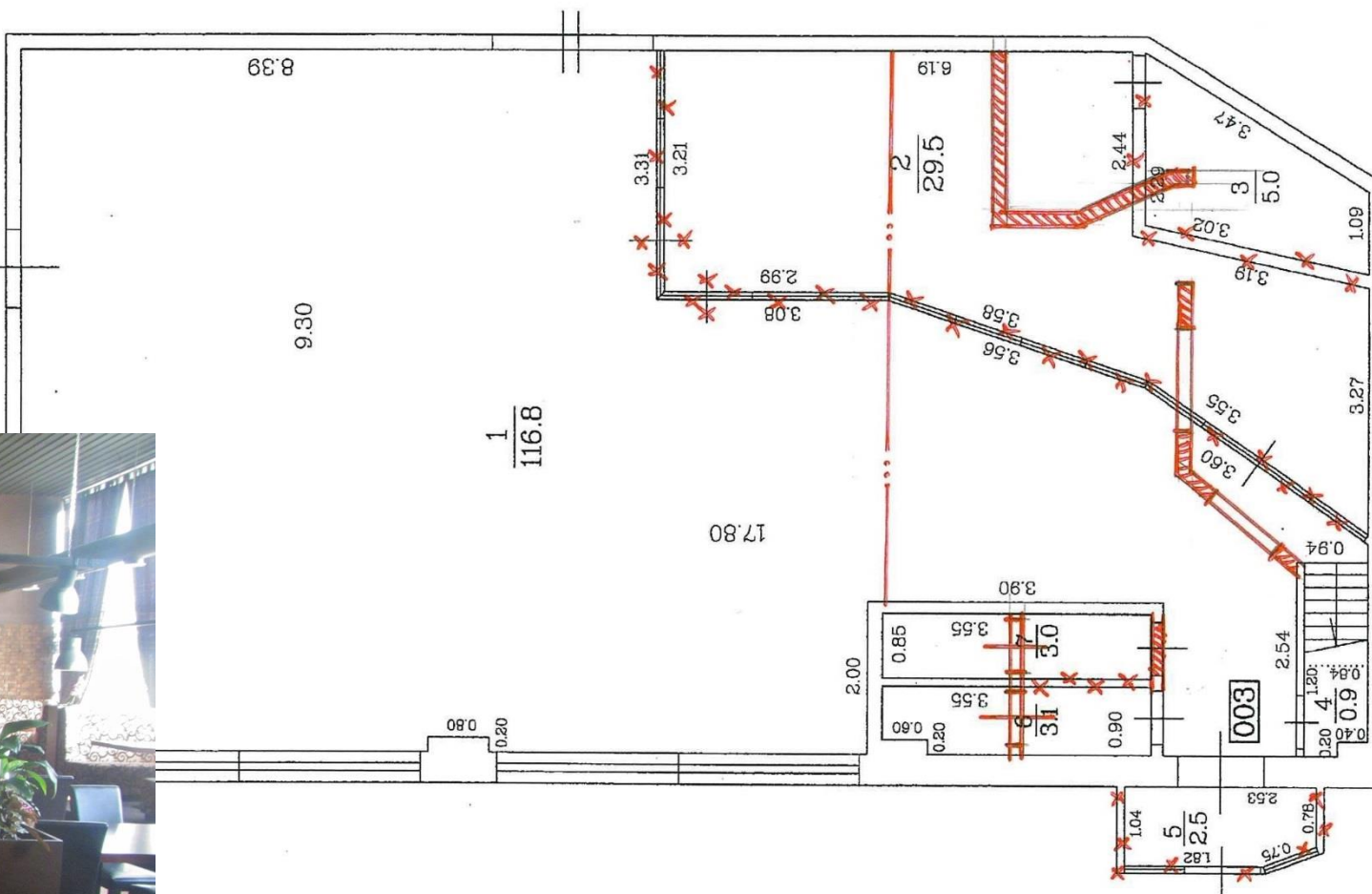
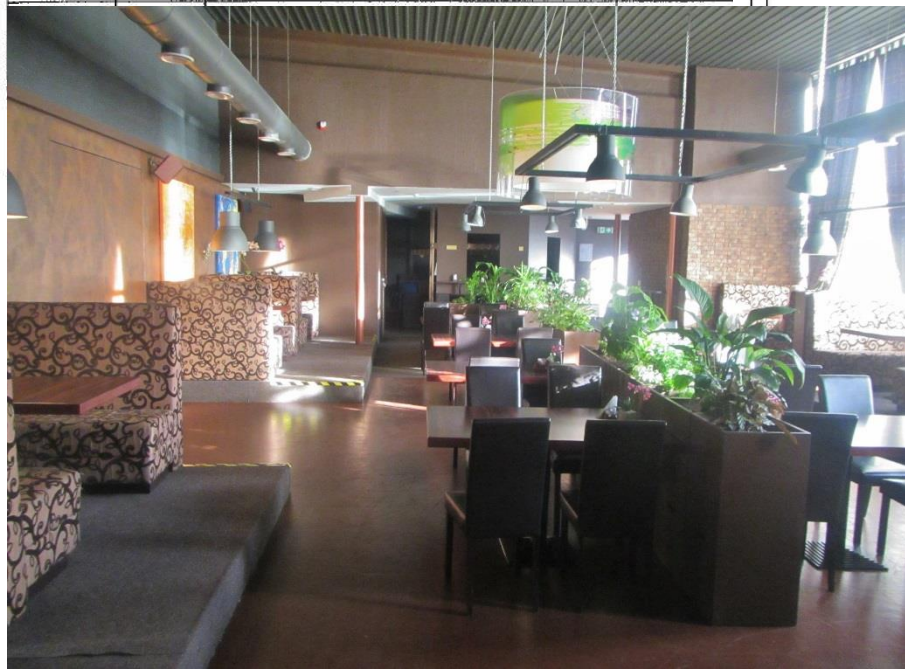
Lapa Nr. 3 no 10
390000466733

Patvaļīga būvniecība un būvdarbi

Būvniecības valsts kontroles birojs

Telpas numurs	Stāvs	Telpas nosaukums	
1	1	Klubs - zāle	Ne
2	1	Spēļu automātu zāle	Ne
3	1	Noliktava	Ne
4	1	Pieliekamais	Ne
5	1	Priekštelpa	Ne
6	1	Tualete	Ne
7	1	Tualete	Ne

Būvniecības valsts kontroles birojs

Patvaļīga būvniecība un pārbūve

divstāvīgs telpu apjoms 6x12m (145 m²) divos līmeņos un 5,5m augstumā

Patvaļīga būvniecība un ekspluatācija

Patvaļīga būvniecība ir arī

**būves vai tās daļas ekspluatācija
neatbilstoši projektētajam lietošanas veidam
vai būvdarbi,
kas uzsākti bez attiecīgas projekta dokumentācijas,
ja tāda nepieciešama saskaņā ar normatīvajiem aktiem.**

[Būvniecības likuma 18.panta otrā daļa]

Būvniecības valsts kontroles birojs

Patvaļīga būvniecība un ekspluatācija «izglītība» par «plašizklaidi»

Būvniecības valsts kontroles birojs

Patvaļīga būvniecība un ekspluatācija «tirdzniecība» par «sportu»

Būvniecības valsts kontroles birojs

Patvaļīga būvniecība un ekspluatācija

«skola» par «ražošanu»

Būvniecības valsts kontroles birojs

Patvaļīga būvniecība un ekspluatācija

Ar vienkāršotas fasādes atjaunošanas apliecinājuma karti notiek pārbūve

Patvaļīga būvniecība vai izmantošana pirms pieņemšanas ekspluatācijā

Ekspluatācijā pieņemtas ēkas pārbūves, atjaunošanas vai restaurācijas laikā, kā arī inženiertīklu un speciālajos būvnoteikumos paredzētajos gadījumos inženierbūvju būvniecības, pārbūves vai atjaunošanas laikā

to izmantošana pirms pieņemšanas ekspluatācijā ir atļauta ja būvprojektā iekļauts

izvērtējums par būves izmantošanas pieļaujamību būvdarbu laikā, izmantošanas nosacījumi,

bet attiecībā uz ēkām —

arī aprēķini par būvmateriālu pieļaujamo svaru un montāžas slodzi uz nesošajām konstrukcijām, kuri iekļauti būvprojekta sastāvā esošajā darbu organizācijas projektā.

Patvaļīga būvniecība vai būvdarbu uzsākšana

Būvdarbus drīkst uzsākt pēc tam,

1. kad būvvalde ir izdarījusi atzīmi būvatļaujā par visu tajā ietverto projektēšanas nosacījumu izpildi,
2. būvdarbu uzsākšanas nosacījumu izpildi
3. un būvatļauja kļuvusi neapstrīdama.

[Būvniecības likuma 17.panta pirmā daļa]

Patvaļīga būvniecība vai būvdarbu uzsākšana

**Būvdarbus, kuru veikšanai nepieciešama
apliecinājuma karte vai paskaidrojuma raksts,
drīkst uzsākt pēc tam,**

1. kad būvvalde minētajos dokumentos izdarījusi atzīmi par nosacījumu izpildi
2. un speciālajos noteikumos paredzētajos gadījumos būvvaldē reģistrēti būvdarbu uzsākšanai nepieciešamie dokumenti.

[Būvniecības likuma 17.panta ceturtā daļa]

Būvniecības valsts kontroles birojs

Jautājumi?

Plāno – kontrolē – iedziļinies – rīkojies!

Vairāk informācijas

www.bvkb.gov.lv

Būvniecības valsts kontroles birojs

5. SADAĻA

BŪVJU EKSPLOATĀCIJAS UZRAUDZĪBAS IETVAROS BVKB PIENĒEMTAIS LĒMUMS

Kontroles departamenta
Administratīvās nodaļas vadītāja
Kristīne Griga

Administratīvā akta izdošanas pamats

BVKB būvinspektora atzinumā fiksēts pietiekams faktu apjoms, uz kuru pamata BVKB var pieņemt kādu no Būvniecības likuma 18.panta piektajā daļā un 21.panta septītajā daļā minētajiem lēmumiem

patvaļīgā būvniecība
ēkas bīstamība

Būvniecības valsts kontroles birojs

➤ Lēmumu pieņem
būvinspektors

➤ Lēmumu pieņem BVKB
(BL 18.panta 5.daļa)

Patvaļīga būvniecība

Patvaļīga būvniecība ir:

- Būvdarbi, kas uzsākti vai tiek veikti bez būvatļaujas vai pirms tam, kad būvatļaujā, apliecinājuma kartē vai paskaidrojuma rakstā izdarīta atzīme par attiecīgo nosacījumu izpildi, gadījumos, kad attiecīgie lēmumi saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir nepieciešami;
- būvdarbi, kas neatbilst būvprojektam un normatīvo aktu prasībām;
- būves vai tās daļas ekspluatācija neatbilstoši projektētajam lietošanas veidam
- būvdarbi, kas uzsākti bez attiecīgas projekta dokumentācijas, ja tāda nepieciešama saskaņā ar normatīvajiem aktiem.

Būves bīstamība

Būvniecības valsts kontroles birojs

Mehāniskā stiprība un stabilitāte

netiek izraisītas šādas sekas:

- visas būves vai tās atsevišķu daļu sabrukums;
- ievērojamas deformācijas, kas pārsniedz pieļaujamās robežas;
- citu būves daļu vai savienojumu vai uzstādīto iekārtu bojājums nesošas konstrukcijas deformācijas dēļ;
- bojājums, kas ir neproporcionāls cēlonim, kas to izraisījis.

Lietošanas drošība un pieejamība

netiek izraisīts nelaimes gadījumu vai zaudējumu risks:

- slīdēšana
- krišana
- sadursmes
- apdegums
- nāvējošu elektrošoks
- eksplozijas radīti ievainojumi
- zādzības ielaužoties
- nodrošināta būves pieejamība un izmantošanas iespēja personām ar invaliditāti

Būvniecības valsts kontroles birojs

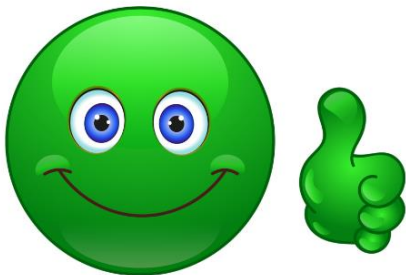
BVKB atzinuma kopvērtējums

3 – konstatētas būtiskas atkāpes no prasībām, kas ietekmē ēkas drošumu

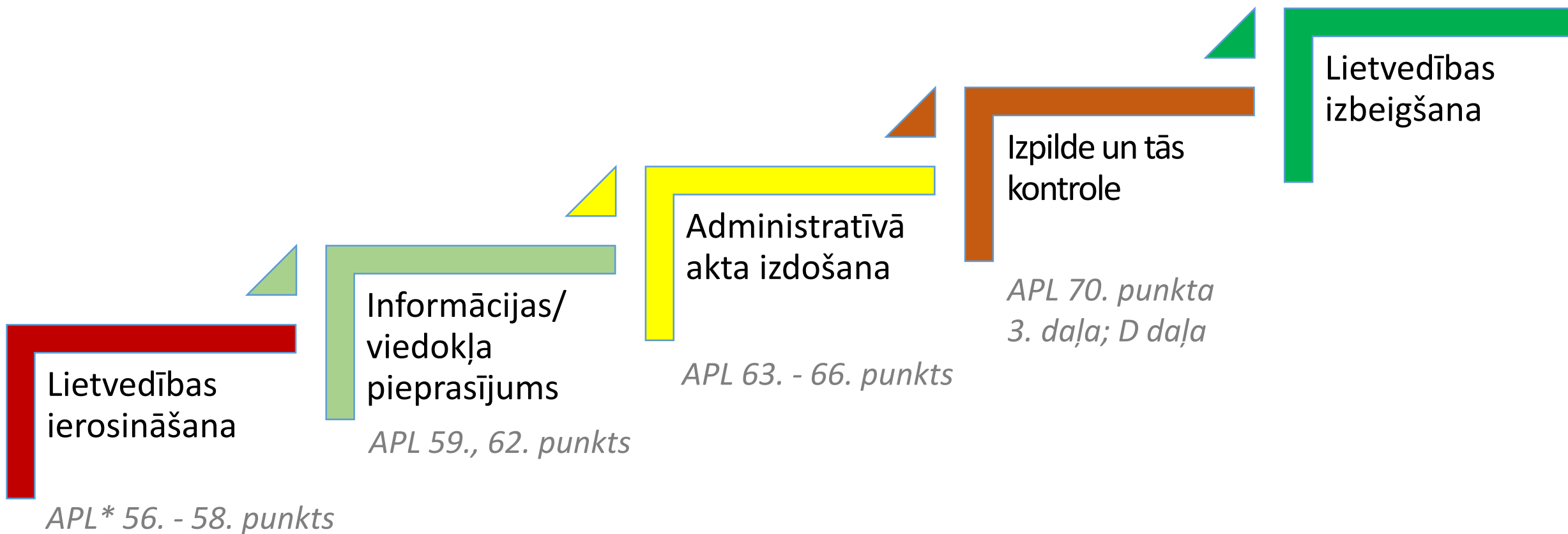
2 – konstatētas atkāpes no prasībām, kas ietekmē ēkas drošumu/ konstatēta patvaļīga būvniecība

0/1 – nav konstatētas nedrošuma pazīmes vai konstatētas atkāpes no prasībām, kas neietekmē ēkas drošumu

Administratīvā lietvedība

* Administratīvā procesa likums

Informācijas pieprasījums

- Iegūstot informāciju, iestāde var izmantot visas tiesiskās metodes,
 - *arī iegūt informāciju no:*
 - administratīvā procesa dalībniekiem
 - citām institūcijām
 - *kā arī ar:*
 - liecinieku
 - ekspertu
 - apskates
 - dokumentu un cita veida pierādījumu palīdzību
- Ja iestādei nepieciešamā informācija ir nevis administratīvā procesa dalībnieku, bet gan citas institūcijas rīcībā, iestāde to iegūst pati, nevis pieprasa no administratīvā procesa dalībniekiem

[Administratīvā procesa likuma 59. panta otrā daļa]

Viedokļa pieprasījums

- Adresāta vai trešās personas viedoklis tiek pieprasīts, ja tiek lemts par nelabvēlīga administratīvā akta izdošanu
- Viedokļa un argumentu noskaidrošana nav nepieciešama, ja:
 - 1) ir steidzamība un jebkura kavēšanās tieši apdraud valsts drošību, sabiedrisko kārtību, vidi, personas dzīvību, veselību vai mantu;
 - 2) ir objektīvi mazsvarīgs gadījums;
 - 3) viedokļa noskaidrošana nav iespējama vai nav adekvāta

Viedokļa pieprasījums un judikatūra

Būvniecības valsts kontroles birojs

- Administratīvā procesa dalībnieku uzklauššana ir viens no svarīgākajiem procesuālā taisnīguma nodrošināšanas līdzekļiem. Loģiskais pamatojums prasībai pēc uzklauššanas ir apstākļi, ka uzklauššanas stadijā jau pirms lēmuma pieņemšanas ir iespējams noskaidrot visas domstarpības un atrast pareizāko risinājumu (*14.05.2009. spriedums Nr. SKA-59/2009*).
- Uzklauššanas pienākums pastāv visos gadījumos, kad iestādei ir jāizdod administratīvais akts, izņemot vienīgi situācijas, kad tas nebūtu adekvāti (piemēram, steidzamos gadījumos) vai lietderīgi. Privātpersonas uzklauššana ir gan daļa no labas pārvaldības principa izpausmes, gan arī faktu un tiesību apsvērumu iegūšanas metodēm (*30.10.2012. spriedums Nr. SKA-5/2012*).
- Uzklauššanas pienākuma neizpildīšanas sekas ir administratīvā akta apstrīdamība. Tā ietekmē administratīvā akta atcelšanu tikai tiktāl, ciktāl uzklauššanas pienākuma neievērošana varēja novest pie satura ziņā citāda administratīvā akta izdošanas (*13.01.2012. spriedums Nr. 42/2012*).

Administratīvais akts vai lēmums?

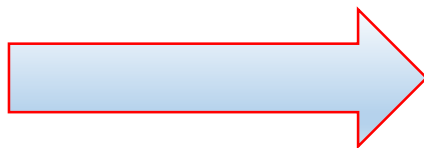
- 1) obligātais administratīvais akts
(BL* 18. panta 5. daļa)
- 2) brīvais administratīvais akts
(BL 21. panta 7. daļa)
- 3) lēmums par lietas izbeigšanu
faktu trūkuma vai nelietderīguma dēļ

Administratīvā akta izdošanas termiņi

- **Nekavējoties**

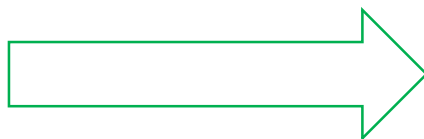
ja situācijas nerisināšana var radīt draudus personu veselībai, dzīvībai, īpašumam, videi

- **1 mēneša laikā**

ja saņemts iesniegums

- **4 mēnešu laikā**

ja objektīvu apsvērumu dēļ nav iespējams lēmumu pieņemt viena mēneša laikā

Lietderība

Apsverot lēmuma pieņemšanas lietderību un tā saturu tiek vērtēts vai:

- mērķa sasniegšanai ir nepieciešama lēmuma pieņemšana
- lēmums ir piemērots, lai sasniegtu tiesisku mērķi
- lēmuma izdošana ir nepieciešama
- lēmums ir atbilstošs

[Administratīvā procesa likuma 66. pants]

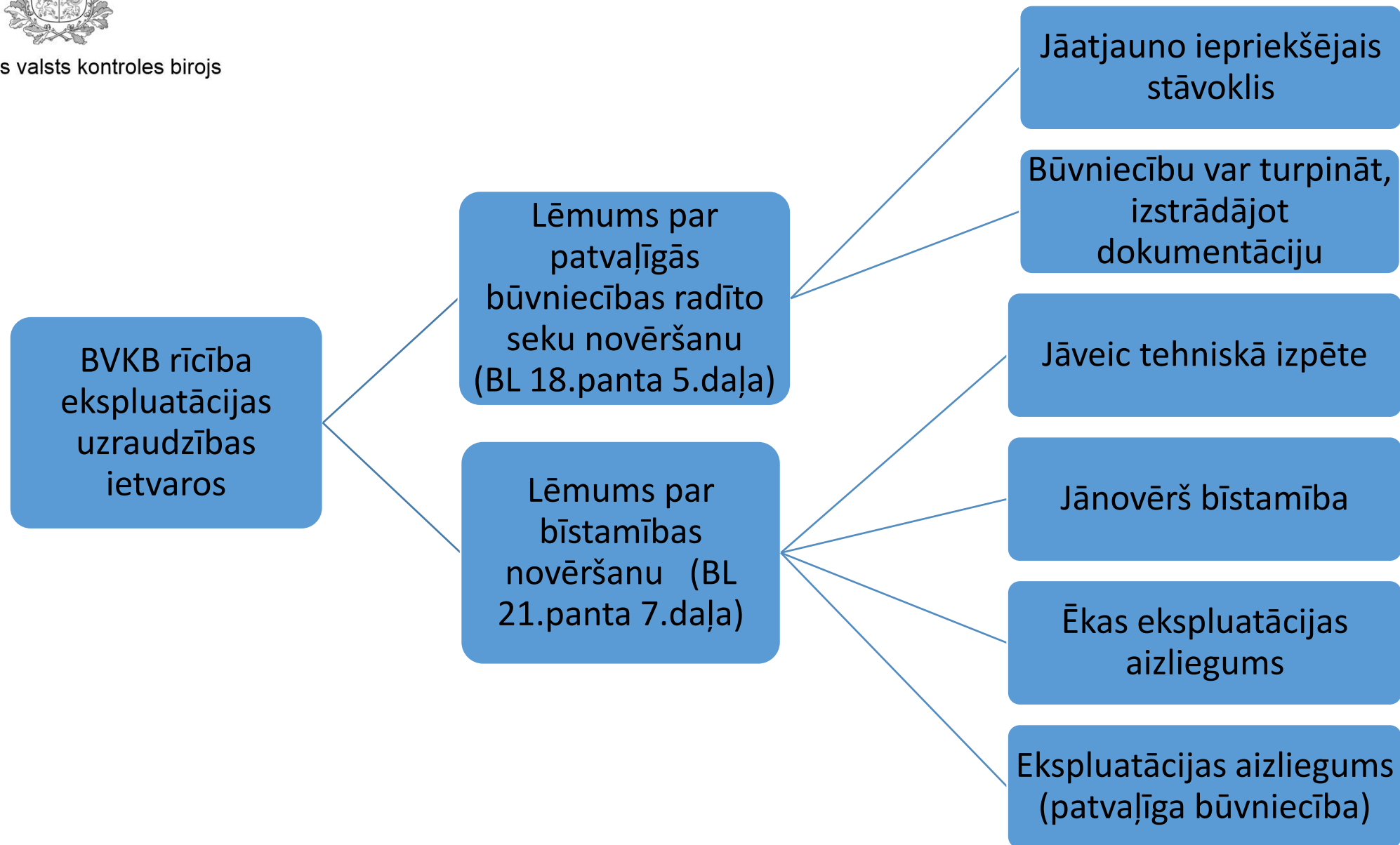

Samērīgums

- Satversmes tiesa ir secinājusi, ka no Satversmes 1. pantā ietvertā demokrātiskas republikas jēdziena izriet visu valsts institūciju pienākums savā darbībā ievērot samērīguma principu. (*Satversmes tiesas 24.03.2000. spriedums lietā Nr. 04-07(99)*)
- Administratīvās lietvedības ietvaros, kad BVKB ir jāizdod obligātais administratīvais akts, BVKB vērtē tiesisko seku samērību (saprātīgumu). (*Pamats – Satversmes tiesas lēmums lietā Nr.2006-41-01*)

BVKB lēmumu veidi

Administratīvā akta izpildes kontrole (1)

- Administratīvais akts stājas spēkā ar tā paziņošanas brīdi adresātam atbilstoši Paziņošanas likumam
- Administratīvo aktu var apstrīdēt viena mēneša laikā no tā spēkā stāšanās dienas, bet, ja rakstveidā izdotajā administratīvajā aktā nav norādes, kur un kādā termiņā to var apstrīdēt, - viena gada laikā no tā spēkā stāšanās dienas

[Administratīvā procesa likuma 70. panta pirmā un otrā daļa un 79. panta pirmā daļa]

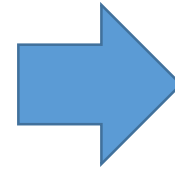

Administratīvā akta izpildes kontrole (2)

Būvniecības valsts kontroles birojs

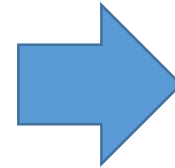

Lēmums izpildīts
termiņā

Administratīvā lieta tiek
izbeigta

Lēmums izpildīts
daļēji, bet nav
lūgums par
izpildes termiņa
pagarināšanu

Izpildītajā daļā
administratīvā lieta tiek
izbeigta un tiek uzsākta
piespiedu izpilde

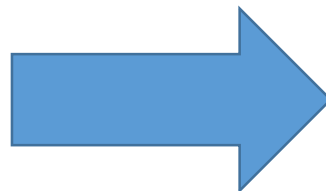

Būvniecības valsts kontroles birojs

Administratīvā akta izpildes kontrole (2)

Lūgums
pagarināt/
atjaunot
izpildes
termiņu

- Pamatots – administratīvā akta labprātīgas izpildes termiņš tiek pagarināts/ tiek noteikts jauns termiņš administratīvā akta izpildei
- Nepamatots – tiek atteikts un uzsākta piespiedu izpilde
- Daļēji pamatots – administratīvā akta labprātīgas izpildes termiņš tiek pagarināts/ atjaunots, daļēji apmierinot lūgumu, vai tiek uzsākta tā piespiedu izpilde

Administratīvās lietvedības izbeigšana

- BVKB lēmums izpildīts labprātīgi
- BVKB lēmums izpildīts piespiedu kārtā
- Mainījušies lietas faktiskie, tiesiskie apstākļi

Piespiedu izpilde

Ja adresāts BVKB **noteiktajā termiņā nav izpildījis lēmumā ietverto**, ir pamats uzsākt administratīvā akta piespiedu izpildi

Piespiedu izpilde **neaptur administratīvā akta izpildi**

Piespiedu izpildes nosacījumi (1)

Piespiedu kārtā var izpildīt administratīvo aktu, kas:

- Stāties spēkā
- Kļuvis neapstrīdams
- Nav izpildīts labprātīgi

Piespiedu izpildi **nevar veikt**, ja kopš administratīvā akta spēkā stāšanās **pagājuši vairāk nekā trīs gadi**

[Administratīvā procesa likuma 360.panta pirmā un ceturtā daļa]

Piespiedu izpildes nosacījumi (2)

Piespiedu izpildes **izmaksas sedz adresāts**. Ja adresāts labprātīgi nesamaksā piespiedu izpildes izmaksas, to izpildei izdod izpildrīkojumu

[Administratīvā procesa likuma 364.pants]

Brīdinājums

Par jebkuru plānoto administratīvā akta piespiedu izpildi **adresāts vispirms ir rakstveidā jābrīdina**

Brīdinājumu var iekļaut pašā administratīvajā aktā, un tas stājas spēkā vienlaicīgi ar administratīvā akta spēkā stāšanos, vai izdot kā atsevišķu dokumentu

[Administratīvā procesa likuma 361.panta pirmā un otrā daļa]

Piespiedu izpildes veidi (1)

Administratīvo aktu var izpildīt piespiedu kārtā, piemērojot:

- **Piespiedu naudu** – uzliek ar izpildiestādes izpildrīkojumu. Var uzlikt atkārtoti, līdz adresāts izpilda administratīvo aktu.

[Administratīvā procesa likuma 370.pants]

- **Aizvietotājizpildi** - administratīvo aktu izpilda izpildiestāde pati, cits publisko tiesību subjekts vai privātpersona (izvēlas Publisko iepirkumu likumā noteiktā kārtībā un slēdz līgumu par administratīvā akta izpildi)

[Administratīvā procesa likuma 369.pants]

- **Tiešo spēku** – administratīvā akta izpilde jāpanāk ātri un nav citas iespējas. To var pielietot izpildiestāde pati vai uzdot to darīt policijai un normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos arī citai institūcijai kā palīgizpildiestādei.

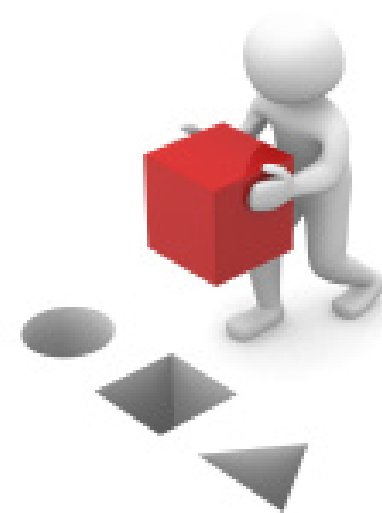
[Administratīvā procesa likuma 371. un 372.pants]

Piespiedu izpildes veidi (2)

Būvniecības valsts kontroles birojs

Piespiedu izpildes līdzekli izvēlas, pamatojoties uz ārējo normatīvo aktu un ņemot vērā **lietderības apsvērumus**, proti, jāizvēlas visefektīvākais un vienlaikus adresāta intereses vismazāk skarošais veids un tā konkrētā forma, kas rada vismazākās izmaksas

[Administratīvā procesa likuma 368.panta otrā daļa]

Piespiedu nauda (1)

Nosakot piespiedu naudas summu, jāievēro **samērīguma princips**, it sevišķi jāņem vērā **adresāta mantiskais stāvoklis**.

Minimālā piespiedu nauda ir **50 euro**, bet maksimālā — **10 000 euro**.

Termiņu piespiedu naudas samaksai nosaka iestāde.

Piespiedu naudu **var uzlikt atkārtoti**, bet ne agrāk kā 7 dienas pēc iepriekšējās reizes, līdz adresāts izpilda administratīvo aktu.

[Administratīvā procesa likuma 370.panta otrā un trešā daļa]

Piespiedu nauda (2)

Būvniecības valsts kontroles birojs

Izpildrīkojumu **var apstrīdēt** vai pārsūdzēt **7 dienu laikā**, ja:

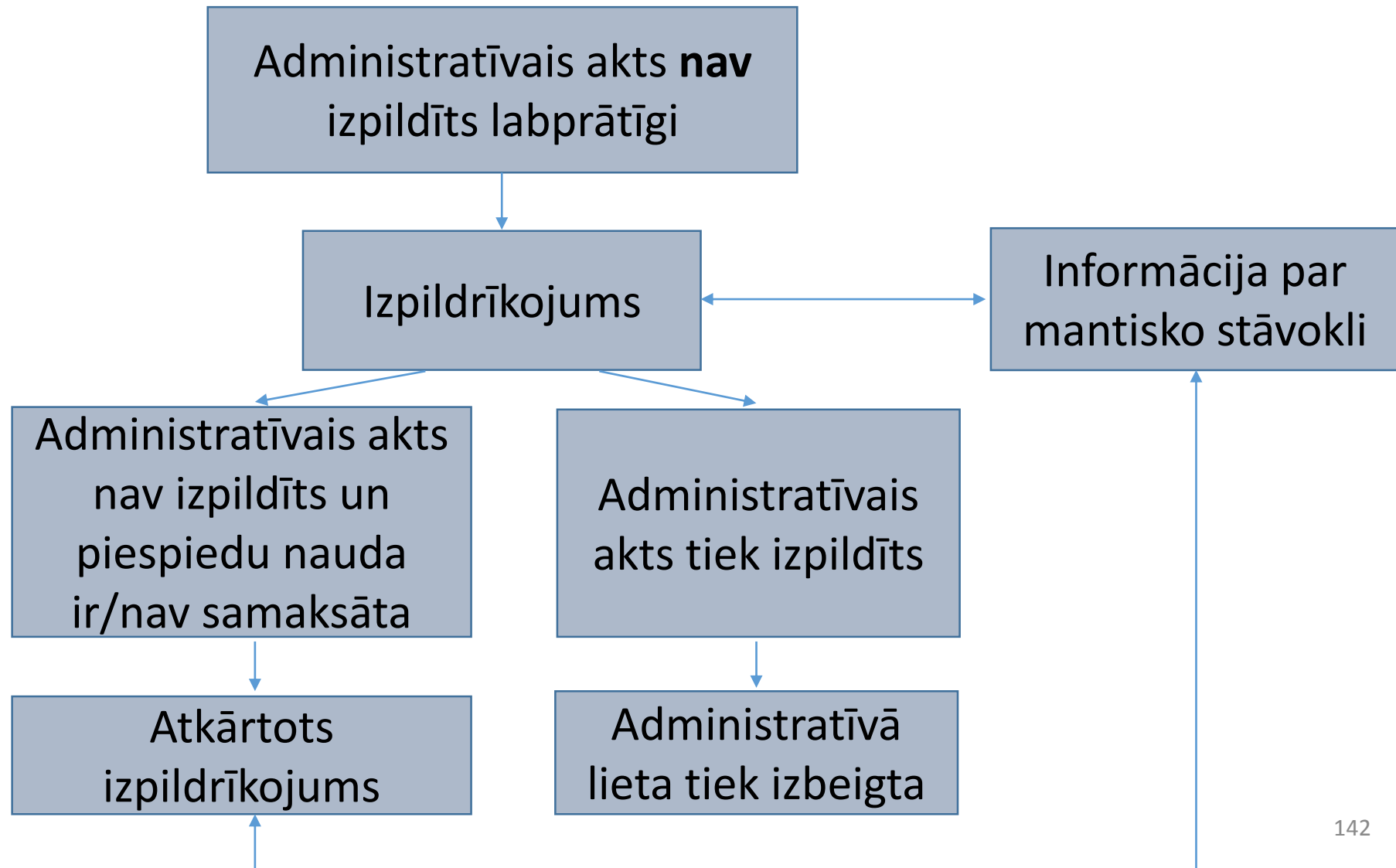
- Tajā nav ietvertas Administratīvā procesa likuma 370.panta ceturtajā daļā minētās sastāvdaļas
- Administratīvais akts jau izpildīts labprātīgi
- Piespiedu naudas summa nav samērīga

Ja piespiedu nauda netiek samaksāta labprātīgi, izpildrīkojumu **izpilda piespiedu kārtā**, rakstveida pieteikumu un izpildrīkojuma oriģinālu **nosūtot zvērinātam tiesu izpildītājam**

[Administratīvā procesa likuma 370. panta sestā un septītā daļa]

Piespiedu izpildes process

Būvniecības valsts kontroles birojs

Paldies visiem par uzmanību!

Plāno – kontrolē – iedziļinies – rīkojies!

Vairāk informācijas

www.bvkb.gov.lv